

VĚDECKÁ PROPEDEUTIKA

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.
Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 1.6 (2008)

© Ivo Telec, 2005

*„Jakákoli jiná věda jen uškodí tomu,
kdo neovládá vědu dobroty.“*

*Michel de Montaigne, Eseje.
Výbor. Praha 1995,² s. 217. Překlad Černého.*

© ® TM (P) SM ☺

VĚDECKÁ PROPEDEUTIKA

Ivo Telec

TEMATICKÝ OBSAH

1. význam vědecké přípravy, druhy poznání, světonázor
2. vědecká myšlenka a tvořivost, výtvar
3. vědec, vědecký poznatek, vědecké dílo, vědecká práva
4. zaměstnanecká díla, podnikové vynálezy ap., školní díla, díla na objednávku
5. vědecká svoboda, vědecká soutěž a delikty
6. veřejná morálka vědecká a její zásady, vědecká bezúhonnost
7. veřejná správa výzkumu a vývoje
8. veřejná finanční podpora výzkumu a vývoje

10. závazky ve výzkumu a vývoji
11. práva k výsledkům výzkumu a vývoje
12. znaky vědeckosti a vědecké pojmy
13. obecné vědecké metody
14. právní věda a její metody
15. právovědný poznatek: právní názor
16. metody didaktiky práva
17. obecné metody filozofické
18. vědomí a svědomí
19. literatura

VZDĚLÁVACÍ VÝZNAM

- **Magisterský studijní program** *Právo a právní věda*
  - ✓ soudobý světový **stav právovědného poznání** a základního nebo aplikovaného výzkumu práva
    - ☛ získání teoretických **vědeckých poznatků** a zvládnutí jejich **aplikace** na právní **situace**
- **Doktorský studijní program** *Teoretické právní vědy*
  - ✓ právovědné bádání a samostatná vědecká tvorba v základním nebo aplikovaném výzkumu práva

1. ČÁST

VÝCHOZÍ POJMY

SPOLEČENSKÉ ŘÁDY

- **Náboženský**, *např. náboženské symboly*
- **Morální**, *např. morální závazky, veřejná morálka právnických povolání*
- **Právní**, *srv. právní normy a právní principy*
- **Hospodářský**, *viz pravidla hospodářské soutěže*
- **Vědecký**, *např. vědecké zvyklosti, vědecká bezúhonnost a vědecká odpovědnost za vědecký delikt*
- **Politický**, *např. politické symboly, politická odpovědnost za politický delikt*

*„Lidé mají právo žít tak, jak pokládají za správné, což znamená, že všem tradicím společnosti musí být poskytnuta **rovná práva a rovný přístup k mocenským centřům společnosti.** Tradice obsahují nejen etická pravidla a náboženství, obsahují i kosmologii, medicínskou moudrost, názory na povahu člověka a tak dále.“*

*Paul K. Feyerabend, Tři dialogy o vědění.
Druhý dialog (1976). Praha 1999, s. 132. Překl. Fialův.*

Zvýraznění IT.

TRADIČNÍ VĚDĚNÍ

- **Poznatky, inovace a postupy domorodých a místních společenství ztělesňujících tradiční životní styl (*traditional knowledge*), srv. *know-how***
  - ☛ **souhlas vlastníků k využívání a jejich zapojení**
  - ☛ **spravedlivé rozdělení zisku**

čl. 8/j Úmluvy o biologické rozmanitosti (1992) (č. 134/99 Sb.)

90.00

AŠVAGANDHA

Celestial Bru

Ajurvedské kafe

INSTANTNÍ KÁVOVINA
S HIMALÁJSKOU BYLINOU
AŠVAGANDHA

POVZBUZUJÍCÍ NÁPOJ
BEZ KOFEINU

50
šálků
i víc

To je jiný kafe ...

OCHRANNÉ ZNÁMKY**ÚŘAD PRŮMYSLUVÉHO VLASTNICTVÍ**

Databáze obsahuje národní ochranné známky (ÚPV), mezinárodní ochranné známky (WIPO) s
designací ČR a EU a komunitární ochranné známky (OHIM).

Data ÚPV jsou aktuální ke dni: 8.5.2007

Data WIPO jsou aktuální ke dni: 7.5.2007

Data OHIM jsou aktuální ke dni: 2.5.2007

Zdroj	ÚPV-ČR
(210) Číslo spisu	434764
(540) Reprodukce/Znění OZ	

(111) Číslo zápisu	284767
(511) Třídy výrobků a služeb	3, 5, 44
(531) Vídeňské obrazové třídy	26.1.15 ; 26.1.16 ; 26.2.1 ; 27.5.9 ; 2.9.15 ; 5.5.21 ; 17.2.1
(220) Datum podání přihlášky	22.02.2006
(320) Datum práva přednosti:	22.02.2006
(330) Země priority:	CZ
(442) Datum zveřejnění přihlášky	12.07.2006
(151) Datum zápisu	23.10.2006
(730) Přihlašovatel/vlastník	Sakař Banskobystrická 2080/11 Praha 6 CZ 16000
(740) Zástupce	Ing. Mgr. Marek Němec, advokát Nádražní 106, box 223 Sedlčany CZ 264 01
Stav	Platný dokument
Druh	Kombinovaná
(510) Seznam výrobků a služeb	(3) kosmetické oleje, parfémy a voňavky, mýdla, opalovací krémy, regenerační krémy; (5) oleje pro lékařské a zdravotnické užití, léky; (44) masáže, zejména thajské masáže, lékařské a léčebné služby, lékařské a lékárenské a ortopedické poradenství, veterinární praxe, provoz lázní a sanatorií, rehabilitační cvičení, kosmetický salón, salóny krásy, kadeřnictví, chov a léčba zvířat, pěstování rostlin.

DRUHY POZNÁNÍ

1. zjevení (zdrojová informace)
2. běžné prožití (citové)
3. náboženské prožití (citové)
4. umělecké prožití (citové)
5. objevení (vnuknutí)
6. nahromaděná zkušenost
7. naučení (rozumové)
8. rozumění vědeckému poznatku

DRUHY MYŠLENÍ

■ Hermetismus

- ✓ nahromadění a předání zkušenosti
- ✓ vyprávění
- ✓ přímé poznání vč. prožití, *např. nemoci, změny počasí*

■ Klasická řecká filosofie

- ✓ rozumová abstrakce
- ✓ pojmové myšlení
- ✓ logická pravidla, argumentace
- ✓ správnost způsobu
- ✓ definice, teorie

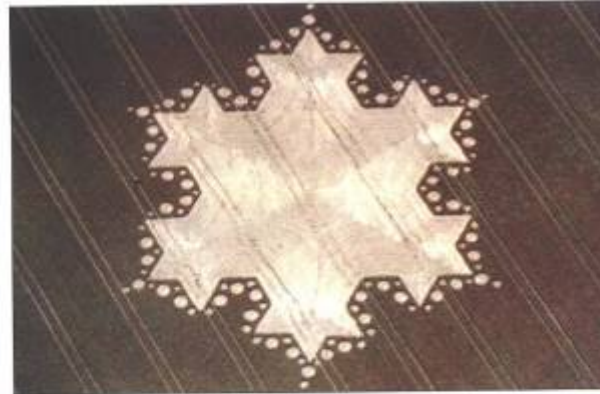
RŮZNOSTI

■ Např. tradiční
léčitelství

1. duch
2. duše
3. tělo

■ Např. moderní
západní věda
lékařská

2. mysl
3. tělo

Piktogram nalezený u Avebury, nazvaný Kochova sněhová vločka I. Hlášeno: 23. července 1997

Detail Kochovy sněhové vločky I.

Piktogram nalezený u Winterbourne, nazvaný Harlekyňův trojúhelník. Hlášeno: 2. června 1997

Obrazec nalezený u Hackpen Hillu. Hlášeno: 18. srpna 1997

Piktogram nalezený u Alton Barnesu, nazvaný Kochova sněhová vločka II. Hlášeno: 8. srpna 1997

Detail Kochovy sněhové vločky II.

Nukleární symbol, Stretall u Saffron Waldenu, Essex. Hlášeno: 2. května 1997

Fraktál u Stonehenge. Hlášeno: červen 1997

Trojité spinula. Windmill Hill, Avebury Trusloe, Wiltshire.

*29. červenec 1996.
Průměr přes 1 000 stop (300 m); 194 kruhů.*

„Flower of Life“ (Květ života). Barbury Castle, Wiltshire. 21. srpen 1997. Průměr 160 stop (48 m). Řepka.

„The Kabbalah“ (Kabala). Barbury Castle, Wiltshire. 1. květen 1997. Síťka v nejširším místě 297 stop (90 m). Řepka.

„Florentine Tapestry“ (Florentská tapiserie). Winterbourne Bassett, Wiltshire. 1. červen 1997. Průměr 202 stop (61 m). Ječmen.

„Pendant Necklace“ (Náhrdelník s přívěsky). Liddington Castle u Swindonu, Wiltshire. 3. srpen 1997. Průměr největšího kruhu 45 stop (14 m). 29 kruhů. Pšenice.

„Gaia“ (Gája). Upham, Wiltshire. 15. červen 1997. Délka asi 150 stop (45 m). Pšenice.

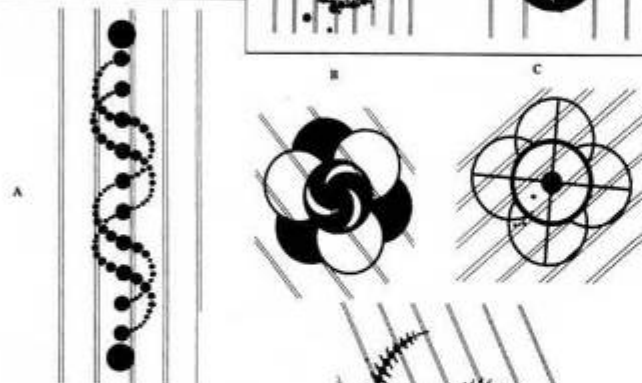
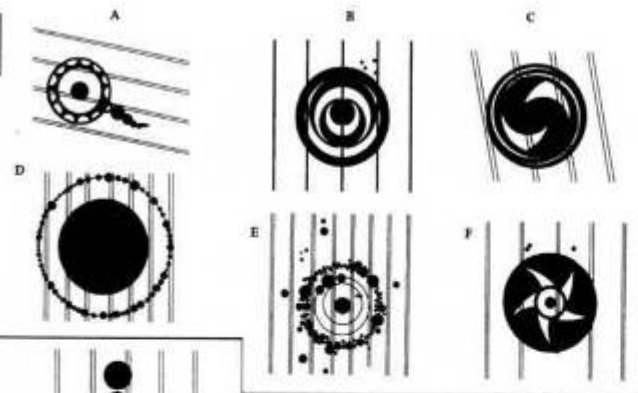

„Mickey Mouse“. Vernham Dean, Hampshire. 2. srpen 1997. Délka 130 stop (39 m). Pšenice.

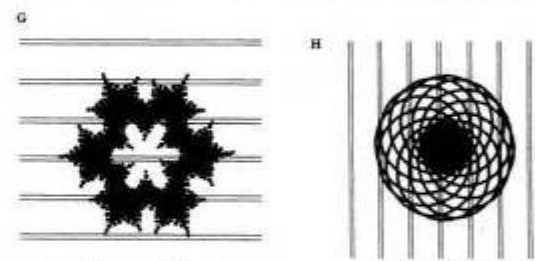
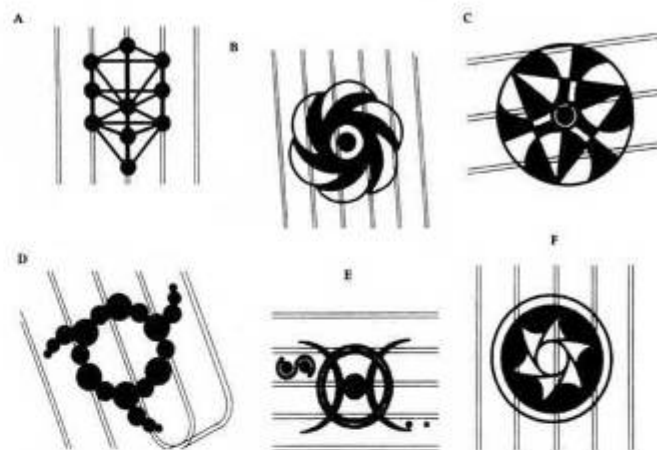
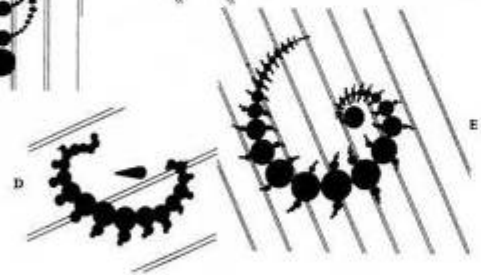

„Spinning Star“ (Vířící hvězda). Etchilhampton, Wiltshire. 3. srpen 1997. Průměr asi 180 stop (55 m). Pšenice.

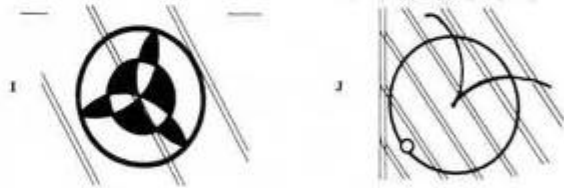
1995

1996

1997

SVĚTONÁZOR

■ Celostný obraz světa

✓ víceúrovňový celek ☯

hermetická věta „*jak nahoře, tak dole*“

✗ zúžení na vědecký světový názor

✓ dobová ideologická omezenost na marxismus-leninismus; *srv. Ú ČSSR (1960)* ☹

právní pojem socialistický vědec ☹

✓ materialistická ideologie **scientismu** a její politické projevy a univerzální aspirace

✓ „věda jako náboženství“

„Vědu je třeba chránit před ideologiemi, a společnosti, zvláště pak společnosti demokratické, je třeba chránit před vědou.“

Užitek z vědy „nelze vnucovat, je třeba, aby její účastníci debaty zkoumali a svobodně přijali.“

„Věda by se měla vyučovat jako jeden z mnoha názorů. A nikoli jako jediná cesta k pravdě a skutečnosti.“

Paul K. Feyerabend, Rozprava proti metodě. (1987)

Praha 2001, předmluva, s. 6. Překl. Fialův.

KULTURNÍ A BIOLOGICKÁ ROZMANITOST

- Všeobecná deklarace UNESCO o kulturní rozmanitosti (2001)
- Úmluva o biologické rozmanitosti (1992)
(č. 134/99 Sb.)

VĚDECKÁ MYŠLENKA

- **Reálný pojem**
  - ✓ mimosmyslově působící jsoucnost (entita)
  - ✓ síla myšlenky vč. tvůrčí síly
- **Právní význam**
  - ✓ pohnutka (motiv), *např. v trestním právu*
- **Legislativně právní pojem myšlenky**
  - ✓ vynálezecká myšlenka (z. č. 527/90 Sb.)
viz tvůrčí síla myšlenky
  - ✓ myšlenka není autorským dílem (a. z.)

vynálezeká myšlenka

vynález

patent na vynález

využití patentu v hospodářství

zánik patentu

přetrvání vynálezeké myšlenky

ZVLÁŠTNÍ OSOBNÍ VLASTNOSTI TVŮRCE

1. tvůrčí nadání ducha
  2. tvořivost (tvůrčí schopnost)
  3. cit pro krásu
  4. rozumová věcnost
  5. [fantazie]
  6. [nahromaděné zkušenosti]
- ☛ osobní závazek k tvorbě

JUDIKATURA:

Zvláštní osobní vlastnosti

Právě z povahy „zvláštních osobních vlastností“ vyplývá, že duševní plod tvorby, k níž byly tyto zvláštní osobní vlastnosti člověka využity, je povahově (a pojmově) neoddělitelným tvůrčím projevem individualizovaného lidského ducha, formujícího samu osobnost.

Proto je i samo „vytvoření“, resp. tvorba díla tvůrčí činností nezaměnitelného osobitého rázu.

Rozs. NS v Brně z 30. 4. 07, sp. zn. 30 Cdo 739/2007.

TVOŘIVOST

- **Osobní schopnost**
  1. umělecká (smysl pro krásu)
  2. technická (smysl pro rozumnost)
  3. vědecká (smysl pro rozumnost)

- **Absolutní (zákonná) tvůrčí práva**
  1. osobnostní
  2. majetková

VÝTVOR

- **Nehmotný výsledek lidské tvorby**

1. umělecký, *např. skladba* 🎵
2. technický, *např. vynález* ✈️
3. vědecký, *např. vědecký článek* ✍️

- **Předmět vrozeného přirozeného práva**

création de l'esprit

- **Předmět od státu nabyté ochrany**

např. vynález jako předmět patentu (státem uděleného ochranného práva na vynález)

VĚDECKÝ POZNATEK

1. **správnost** logické argumentace
a její **přezkoumatelnost**
2. **absolutní novost** (světová) ⇒
3. **uspořádanost**
4. **podstatnost**
5. **výzkumný postup** *lege artis*
= obecně uznávaná pravidla a technika
alespoň v určitém vědním okruhu

NOVOST

- **Absolutní novost (světová)**
  - = vědecký poznatek **není součástí** světového **stavu vědy**, umožňujícího přístup veřejnosti; *srv. stav techniky v právu patentovém*
  - ☛ **vědecká přednost (priorita)** od zveřejnění
  - ✗ **odbornost**, *např. právně odborné sebrání známých poznatků; srv. sestavení úplného znění zákona*

SROZUMITELNOST VĚDY

- **Přirozený požadavek na prospěšnost vědeckých poznatků lidstvu**
  - ☛ srozumitelnost světa a jeho přirozeného řádu
  - ✗ **odloučení lidstva od vědy**
nejasnost, mlhavost, bez prostoty
a srozumitelnosti vědeckého vyjadřování

2. ČÁST

SOUKROMÉ PRÁVO

A

VĚDA

NEDOTKNUTELNOST LIDSKÉ BYTOSTI

- **Nadřazenost (*primacy*) lidské bytosti zájmům společnosti nebo vědy**

= zásada občanského práva

čl. 2 Úmluvy o lidských právech a biomedicíně (1997)
(č. 96/01 Sb. m. s.)

- **Lidská integrita**
  1. duchovní
  2. duševní
  3. tělesná

OSOBNOSTNÍ PRÁVO

- **Všeobecné ochranné právo každého**

- **Zvláštní ochranná práva (tvůrčí)**
(osobní práva každého tvůrce)
  1. **osobnostní právo autorské**
  2. **osobnostní právo výkonných umělců**
  3. **osobnostní právo vynálezců aj. původců technických výtvorů**

OSOBNOSTNÍ PRÁVO AUTORSKÉ

1. **právo rozhodnout o zveřejnění svého díla**
2. **právo osobovat si autorství**
vč. práva rozhodnout, zda a jak má být autorství uvedeno při zveřejnění díla
3. **právo na nedotknutelnost díla**
  - i. právo svolit ke změně díla nebo k jinému **zásahu**
  - ii. právo proti **snížení hodnoty** díla při jeho užití
  - iii. právo autorského **dohledu** nad užitím díla způsobem nesnižujícím hodnotu díla
  - iv. jiné právo na nedotknutelnost díla

OSOBNOSTNÍ PRÁVO VÝKONNÝCH UMĚLCŮ

1. právo rozhodnout o **zveřejnění** svého uměleckého výkonu
2. zásadně právo rozhodnout, zda a jak má být **uvedeno jméno** při zveřejnění výkonu
3. právo **proti snížení hodnoty** uměleckého výkonu při jeho užití

OSOBNOSTNÍ PRÁVO PŮVODCŮ TECHNICKÝCH VÝTVORŮ

1. právo **osobovat** si vynálezectví
nebo jiné původcovství
2. právo na **označení** vynálezectví
nebo jiného původcovství, *viz např. zápis
vynálezce (původce) do patentového
rejstříku*

VĚDEC

- **Člověk bez ohledu na právní režim vědecké činnosti**
  1. autor vědeckého díla, *např. disertační práce*
  2. vynálezce aj. technický původce
  3. šlechtitel nové odrůdy rostliny, *např. révy vinné*

- **Osobní schopnosti**

nadání, píle, vzdělání, řemeslo (technika vědecké práce) za **účelem** vědeckého poznatku k **obecnému dobru**

VĚDA

1. **tvůrčí činnost** za účelem vědeckého poznatku
  2. **výsledek** = soubor sdělných vědeckých poznatků
  3. **institucionální soustava**, *srv. vědeckou infrastrukturu, veřejnou správu výzkumu a vývoje*
- **Vědosloví** (*Wissenschaftslehre*)

PRÁVNÍ VĚDA

- **Metodická a systematická k právnímu dobru (spravedlnosti) zacílená a odůvodněná:**
  1. **tvorba (kreace) práva**
  2. **výklad (interpretace) práva**
  3. **používání (aplikace) práva v situacích**
  4. **popis a utřídění (systematizace) práva**

VĚDECKÁ PRÁVA

1. autorské právo k vědeckým dílům
2. patentové právo k vynálezům
3. užitně vzorové právo k technickým řešením
4. průmyslově vzorové právo ke vzhledům výrobků

5. právo k topografiím polovodičových výrobků
6. právo k odrůdám rostlin
7. právo k obchodním tajemstvím vědeckého významu (§ 17, 51 obch. z.)
8. právo k osobním tajemstvím vědeckého významu (§ 11 o. z.)

9. právo k důvěrným informacím vědeckého významu (§ 44, 271 obch. z.)
10. právo k vědeckým objevům
11. právo k vědeckým myšlenkám
12. právo k vědeckému *know-how*

VĚDECKÉ DÍLO©

- **Výtvor**
  1. **jedinečný** nehmotný výsledek vědecké tvorby, *např. výsledek právovědného výzkumu*
  2. **sdělný** (vyjádřený v jakékoli objektivně vnímatelné podobě)
  3. **vyjadřující vědecký poznatek**
- **Předmět přirozeného práva autorského bez ohledu na rozsah, účel nebo vědecký aj. význam, *např. na přínos pro rozvoj vědy***

- **Legislativně právní pojem vědeckého díla**
  - **Právní otázka: *co je vědecké dílo?***
    - ✗ *skutková otázka, např. zda bylo dílo zveřejněno*
- ⇩
- **Odpověď právní vědy**
    - ☛ *Test pojmových znaků literárního, jiného uměleckého nebo vědeckého díla*
- forma testového dotazníku
- ☛ *globalizace právní vědy*

KOMENTÁŘ

K ČESKOSLOVENSKÉMU OBECNÉMU ZÁKONÍKU OBČANSKÉMU A OBČANSKÉ PRÁVO PLATNÉ NA SLOVENSKU A V PODKARPATSKÉ RUSI.

Zpracovali a uspořádali:

UNIVERSITNÍ PROFESOR
Dr FRANTIŠEK ROUČEK

UNIVERSITNÍ PROFESOR
Dr JAROMÍR SEDLÁČEK

a kruh spolupracovníků:

univ. prof. Dr BEDRICH ANDRES, univ. prof. Dr BOHUMIL BAXA,
univ. prof. Dr FRANTIŠEK ČÁDA, docent Dr KAREL GERLICH,
univ. prof. Dr K. HERMANN-OTAVSKÝ, univ. prof. Dr VÁCLAV HORA,
univ. prof. Dr JAN KEČMÁR, docent Dr VLADIMÍR KUBES,
docent Dr ZDENEK NEUBAUER, univ. prof. Dr AUG. RÁTH,
univ. prof. Dr RUDOLF RAUSCHER, univ. prof. Dr EMIL SVOBODA,
univ. prof. Dr FRANTIŠEK ŠTAJGR, univ. prof. Dr FRANTIŠEK WEYR.

Judikatura zpracovali a uspořádali:

ANTONÍN HARTMANN,
odborový přednosta ministerstva spravedlnosti v. v.

KAREL SCHROTZ,
odborový přednosta ministerstva unifikací.

*Právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi převzato
zejména z druhého vydání Nástinu soukrom. práva, který
zpracovali podle díla univ. prof. Dr. K. Szladitse:*

Doc. JUDr VLADIMÍR FAJNOR,
první prezident nejvyššího soudu.

JUDr ADOLF ZÁTURECKÝ,
senátní prezident nejvyššího soudu.

Díl první.
(§§ 1 až 284.)

PRAHA 1935.

NÁKLADEM PRÁVNICKÉHO KNIHKUPECTVÍ A NAKLADATELSTVÍ V. LINHART
V PRAZE.

2004.

II bca

II 6430

KOMENTÁŘ
K ČSL OBEČNÉMU
ZÁKONÍKU
OBCANSKÉMU

A OBCANSKÉ PRÁVO
NA SLOVENSKU
A V PODKARPATSKÉ RUSI

DR. P. ROUČEK - DR. J. SEDLÁČEK

DÍL I.
§§ 1 - 264

CODEX
Bohemia

KOMENTÁŘ
K ČSL OBEČNÉMU
ZÁKONÍKU
OBCANSKÉMU

A OBCANSKÉ PRÁVO
NA SLOVENSKU
A V PODKARPATSKÉ RUSI

DR. P. ROUČEK - DR. J. SEDLÁČEK

DÍL II.
§§ 265 - 530

CODEX
Bohemia

KOMENTÁŘ
K ČSL OBEČNÉMU
ZÁKONÍKU
OBCANSKÉMU

A OBCANSKÉ PRÁVO
NA SLOVENSKU
A V PODKARPATSKÉ RUSI

DR. P. ROUČEK - DR. J. SEDLÁČEK

DÍL III.
§§ 531 - 630

CODEX
Bohemia

KOMENTÁŘ
K ČSL OBEČNÉMU
ZÁKONÍKU
OBCANSKÉMU

A OBCANSKÉ PRÁVO
NA SLOVENSKU
A V PODKARPATSKÉ RUSI

DR. P. ROUČEK - DR. J. SEDLÁČEK

DÍL IV.
§§ 631 - 1089

CODEX
Bohemia

KOMENTÁŘ
K ČSL OBEČNÉMU
ZÁKONÍKU
OBCANSKÉMU

A OBCANSKÉ PRÁVO
NA SLOVENSKU
A V PODKARPATSKÉ RUSI

DR. P. ROUČEK - DR. J. SEDLÁČEK

DÍL V.
§§ 1090 - 1210

CODEX
Bohemia

KOMENTÁŘ
K ČSL OBEČNÉMU
ZÁKONÍKU
OBCANSKÉMU

OBCANSKÉ PRÁVO
NA SLOVENSKU
A V PODKARPATSKÉ RUSI

DÍL VI.
§§ 1211 - 1210

CODEX
Bohemia

VĚDECKÉ DÍLO SLOVESNÉ:©

OBVYKLÉ OBSAHOVÉ ZNAKY

1. popis problému a přehled světového stavu vědeckého bádání o něm
  - i. popis stavu světové vědecké literatury
  - ii. popis stavu dosavadního světového řešení problému
2. vědecký cíl
  - i. tvrzení (pracovní hypotéza)
  - ii. potvrzení, či vyvrácení tvrzení (pracovní hypotézy)
3. metody dosažení cíle
4. výsledek = nový vědecký poznatek
5. návrh využití výsledku

■ Posudek vědeckého díla

1. objektivnost

i. nepodjatost

ii. nestrannost (přednosti i nedostatky)

2. kritičnost

3. stručnost

4. neopakovanost obsahu díla

	Dokumentace	ČSN ISO 690
	BIBLIOGRAFICKÉ CITACE Obsah, forma a struktura	01 0197
<p>Documentation - Bibliographic references - Content, form and structure Documentation - Références bibliographiques - Contenu, form et structure Dokumentation - Bibliographische Angaben - Inhalt, Form und Struktur</p> <p>Tato norma je identická s ISO 690:1987. This standard is identical with ISO 690:1987. Norma obsahuje Národní přílohu NA.</p> <p>Národní předmluva</p> <p>Citované normy</p> <p>ISO 4 dosud nezavedena (do převzetí ISO 4 lze použít ČSN 01 0196 Zkracování názvů časopisů a jiných periodik) ISO 9 dosud nezavedena (do převzetí ISO 9 lze použít ČSN 01 0185 Transliterácia cyriliky) ISO 233 dosud nezavedena ISO 259 dosud nezavedena ISO 832 dosud nezavedena (do převzetí ISO 832 lze použít ČSN 01 0169 Zkratky slov ve jmenném záznamu dokumentu) ISO 843/R dosud nezavedena ISO 2014 dosud nezavedena ISO 2108 dosud nezavedena (do převzetí ISO 2108 lze použít ČSN 01 0189 Mezinárodní standardní číslování knih (ISBN)) ISO 3166 zavedena v ČSN ISO 3166 Kódy pro názvy zemí (97 1002) ISO 3297 dosud nezavedena (do převzetí ISO 3297 lze použít ČSN 01 0187 Mezinárodní standardní číslování seriálových publikací (ISSN)) ISO 5123 dosud nezavedena ISO 5127 zavedena v ČSN ISO 5127-1 Dokumentace a informace. Slovník. Část 1: Základní pojmy (01 0167), v ČSN ISO 5127-2 Dokumentace a informace. Slovník. Část 2: Tradiční dokumenty (01 0183), v ČSN ISO 5127-3 Dokumentace a informace. Slovník. Část 3: Obrazové dokumenty (01 0162), v ČSN ISO 5127-3a Informace a dokumentace. Slovník. Část 3a: Akvizice, identifikace a analýza dokumentů a dat (01 0165), v ČSN ISO 5127-6 Dokumentace a informace. Slovník. Část 6: Selekční jazyky (01 0163), v ČSN ISO 5127-11 Dokumentace a informace. Slovník. Část 11: Audiovizuální dokumenty (01 0186) ISO 7098 dosud nezavedena World Intellectual Property Organization. Patent information and documentation handbook. Property Organization, 1981-1983 dosud nezavedena</p> <p>© Český normalizační institut, 1996</p>		

**Informace a dokumentace –
Bibliografické citace –
Část 2: Elektronické dokumenty
nebo jejich části**

**ČSN
ISO 690-2**

01 0197

Information and documentation – Bibliographic references – Part 2: Electronic documents or parts thereof

Information et documentation – Références bibliographiques – Partie 2: Documents électroniques, documents complets ou parties de documents

Information und Dokumentation – Titelangaben – Teil 2: Elektronische Dokumente oder deren Teile

Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 690-2:1997. Mezinárodní norma ISO 690-2:1997 má status české technické normy.

This standard is the Czech version of the International Standard ISO 690-2:1997. The International Standard ISO 690-2:1997 has the status of a Czech Standard.

**Úprava písemností zpracovaných
textovými editory nebo psaných
strojem**

ČSN 01 6910

Guidelines for Text Presentation and Typewriting

Règles pour la présentation de traitement des textes et la dactylographie

Richtlinien für Textverarbeitung und Maschinenschreiben

Nahrazení předchozích norem

Touto normou se nahrazuje ČSN 01 6910 ze srpna 1997.

**Korekturní znaménka pro sazbu –
Pravidla používání**

ČSN 88 0410

Proof correction symbols for printing and their use

Nahrazení předchozích norem

Touto normou se nahrazuje ČSN 88 0410 z 1987-10-26.

3. ČÁST

ZAMĚSTNANECKÉ, ZAKÁZKOVÉ
A ŠKOLNÍ VĚDECKÉ
NEBO TECHNICKÉ VÝTVORY

POTENCIÁLNÍ STŘET

hospodářská investice

zaměstnavatele, objednatele, školy

v.

duševní vlastnictví

zaměstnance, zhotovitele, studenta

← ZÁKONODÁRNÉ ŘEŠENÍ ZAMĚSTANECKÉHO DÍLA

- ✓ zaměstnancovo vlastnění práva
z duševního vlastnictví

×

- ✓ zaměstnavatelův výkon
zaměstnancových majetkových práv
z duševního vlastnictví

ZAMĚSTNANECKÉ VĚDECKÉ DÍLO©

- **Trvalý věcný status výtvoru**

např. habilitační práce akademického pracovníka ke splnění požadavku zaměstnavatele na řádný výkon práce, popis technického řešení výzkumného pracovníka, posudek disertační práce aj.

- **Vyjádření literární, fotografické, filmové aj.,**
např. populárně vědecký film

Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

VYBRANÉ KAPITOLY Z ČESKÉHO
AUTORSKÉHO PRÁVA

(Studie de lege lata)

HABILITAČNÍ PRÁCE

Brno 1996

JUDr. Ivo Tepec, CSc.

- **Vytvořeno ke splnění závazku** vyplývajícího z pracovního nebo služebního poměru
např. závazku z pracovní smlouvy výzkumného pracovníka v klinické psychologii, závazku z vnitřního mzdového předpisu, závazku z konkrétního pracovního pokynu, závazku z popisu práce ap., a to v rámci smlouvy ap.

1. skutečné

ke splnění pracovního
závazku

1. smyšlené (fiktivní)

ke splnění **závazku**
z objednávky:

- i. počítačový program
- ii. databáze
- iii. kartografické dílo

srv. *work made for hire*

- **Autorské právo vlastní zaměstnaný autor**
- **Právo výkonu majetkových autorských práv má zaměstnavatel** pod svým jménem a na svůj účet (pro sebe či pro třetího)
- ✓ **postoupitelnost**   ➔ **souhlas zaměstnance**
  - ✗ **převod podniku**
- ✓ **zánik** vykonavatele práva bez nástupce
  - ➔ **výkon práva autorovi**

- **Podmíněné právo zaměstnance na licenci**
za obvyklých, *např. honorářových*, podmínek
  - ✗ **vážný** důvod zaměstnavatele
např. soutěžní či utajovací
- **Podmíněno** nevykonáváním
nebo nedostatečným vykonáváním práva
zaměstnavatelem
  - ☛ **důkaz skutku**; prokázání skutkového tvrzení

- **Vyvratitelná zákonná domněnka souhlasu zaměstnaného autora ke:**
  1. zveřejnění
  2. úpravám, zpracování vč. překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do souboru
  3. uvádění díla na veřejnost pod jménem zaměstnavatele

4. dokončení díla jiným při:
  - i. prodlení zaměstnance přes výzvu zaměstnavatele k dokončení díla
  - ii. zániku pracovního závazku zaměstnance k dokončení díla
např. výpovědí pracovní smlouvy

■ **Právo autora na dodatečnou přiměřenou
odměnu (dispozitivně)** ☺ €

✓ vyplacená mzda × zisk z práv

✓ význam díla
pro dosažení zisku

× počítačové programy, kartografická díla,
databáze (dispozitivně ano) ☹ €

ZAMĚSTNANECKÝ UMĚLECKÝ VÝKON

- **Obdoba** (analogie) se zaměstnaneckým dílem
§ 74 a. z.

*např. hudební výkon violisty či dirigenta
nebo herecký výkon činoherce, zaměstnaných
v divadle, klavírní doprovod akademického
pracovníka umělecké vysoké školy*

srv. např. dekr. pres. rep. č. 129/45 Sb. z. a n.,
o stát. orch. Česká filharmonie

PODNIKOVÝ VYNÁLEZ apod.

- **Trvalý věcný status podnikového vynálezu**
např. konstrukční řešení konstruktéra
dle pracovního závazku § 9-10 z. č. 527/90 Sb.
- **Dispozitivní legální přechod majetkového práva na patent na zaměstnavatele**
↑
- **Vyrozumívací a předávací povinnost**
zaměstnaného **původce** vůči zaměstnavateli
  - ☛ posouzení vynálezu zaměstnavatelem

- **2 měsíce** **na uplatnění zaměstnavatelova práva na patent vůči původci (zaměstnanci)**
  - ✘ **zpětný přechod (recesse) práva na patent na původce**
- **Zákonná povinnost mlčenlivosti obou stran o vynálezu v této době**

- **Právo původce na přiměřenou odměnu**
při zaměstnavatelově uplatnění práva
na patent

- **Ukazatelé:**

- a. technický a hospodářský význam vynálezu
- b. přínos z možného využití nebo jiného uplatnění
- c. materiální podíl zaměstnavatele
- d. rozsah pracovních úkolů (zadání) původce

- **Právo původce na dodatečné vypořádání**

Zjevný nepoměr:

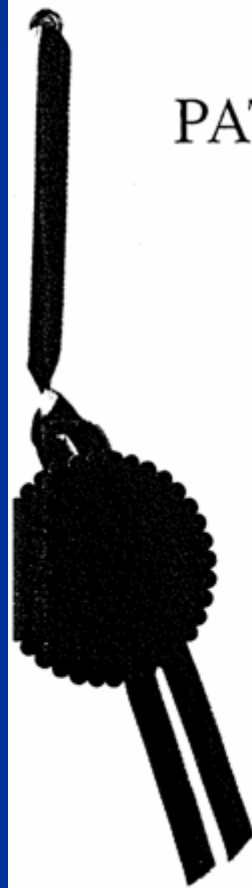
již vyplacená odměna **×** pozdější přínos

- **Zdaňováno jako příjem z průmyslového aj. duševního vlastnictví; též**

ČESKÁ REPUBLIKA

ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

PATENTOVÁ LISTINA

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jakl', is positioned above the printed name.

Ing. Ladislav J a k l , CSc.
předseda
Úřadu průmyslového vlastnictví

ZAMĚSTNANECKÝ PRŮMYSLOVÝ VZOR

- **lhůta 3 měsíce** pro zaměstnavatelovo uplatnění práva vůči původci
- **zaměstnavatelova povinnost mlčenlivosti** ještě další měsíc od zpětného přechodu práva na zaměstnance
- **Ukazatelé odměny:** €
  - a. přínos dosažený užíváním
  - b. materiální podíl zaměstnavatele
  - c. rozsah zadání původce § 13-14 z. č. 207/00 Sb.

SD10004

5 JAHRE
BAUHAUS
GARANTIE
Für alle Elektro- und Gartengeräte. Details
gemäß unserer Garantiebedingungen.

**ALPHA-
TOOLS**

4.8V

- Ⓢ Akusroubovak
- Ⓢ Akku-Schrauber
- Ⓢ Akku skruemaskine
- Ⓢ Atornillador sin cable
- Ⓢ Tournevis sans fil
- Ⓢ Akku-Ruuviväännin
- Ⓢ Cordless Screwdriver
- Ⓢ Aku-Odvijac
- Ⓢ Cacclavite senza cordone
- Ⓢ Sladdlös Skruvdragare
- Ⓢ Baterijski izvijac
- Ⓢ Akkü matkab

**ALPHA-
TOOLS**

European Community Design Registration No. 000125091-0001

EcoDesigns

straat(park)meubilair patent 1002276

ARBO VRIENDELIJK

SOLIDE CONSTRUCTIE

ELKE GEWENSTE INHOUD

ALLE RAL KLEUREN

STAAL OF R.V.S.

ONTWERP NAAR UW WENSEN

SPECIAAL PRODUCTEN

SNELLE LEVERING

T 06 539 66 747 F 038 33 888 58

www.ecodesigns.nl

E-mail info@ecodesigns.nl

EcoDesign

straat(park)inbouw

ARBO VRIENDELIJK

SOLIDE CONSTRUCTIE

ELKE GEWENSTE INHOUD

ALLE RAL KEURINGEN

STAAL OF R.V.S.

ONTWERP NAAR WIL

SPECIAAL PRODUCTIE

SNELLE LEVERING

T 06 530 64 74 74

E-mail: info@ecodesign.nl

ZAKÁZKOVÉ NEBO SOUTĚŽNÍ VĚDECKÉ DÍLO©

- **Vyvratitelná domněnka objednatelovy licence k užití objednaného díla k účelu vyplývajícímu ze smlouvy o dílo** § 61 a. z.
- **Užití objednaného díla nad rámec účelu**
  - ☛ smluvní licence
  - ☛ zákonná licence

- **Omezení zhotovitelova výkonu vlastních majetkových práv autorských:**

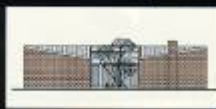
- ✓ oprávněnými zájmy objednatele:

1. osobními
2. majetkovými

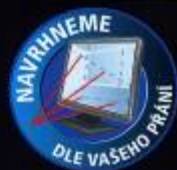
např. na ztotožnění či rozlišení vlastní osoby objednatele či jeho zboží nebo zájmy soutěžními

Vila No. 11-02

Zastavěná plocha	170,00 m ²
Užitná plocha	378,61 m ²
Obestavěný prostor	1634 m ³
Výška hřebene	8,80 m
Sklon střechy	25°
Obytné místnosti	9

Vila No. 12-02

Zastavěná plocha	283,00 m ²
Užitná plocha	207,50 m ²
Obestavěný prostor	1270 m ³
Výška hřebene	4,50 m
Sklon střechy	10°
Obytné místnosti	5

Autorská práva: Ing. arch. Lubomír Křívek.
Bez souhlasu je výroba kopií, šíření a jakékoliv používání tohoto architektonického návrhu zakázáno.

ŠKOLNÍ VĚDECKÉ DÍLO©

- Např. **disertační, diplomová, seminární** nebo **klausurní práce, počítačový program** aj.

- **Věcný status**

§ 60 a. z.

tvůrcem (autorem) student (žák) ke splnění studijních (školních) **povinností** **vyplývajících** z jeho soukromo- nebo veřejnoprávního poměru ke škole, školskému či vzdělávacímu zařízení, *např. ze studijního a zkušebního řádu, přílohy statutu vysoké školy*

UNIVERZITA JANA EVANGELISTY PURKYNĚ

v BRNĚ

fakulta právnická

katedra: teorie státu a práva a sociologie

obor: teorie státu a práva

školní rok: 1981/1982

Kapitoly z problematiky právní filozofie

/Diplomová práce/

vedoucí diplomové práce: Doc. JUDr. Lubomír Kubá, CSc.

autor: Ivo Telec

Brno 1982

Jméno a příjmení:

Zdenka Králíčková

Školní rok:

1990/1991

Název přednášky (cvičení)	1 fd. hod. v sem.	
	zim.	let.
Jméno přednášejícího	př. cv.	př. cv.
MEZINÁRODNÍ PRÁVO		
VEREJNÉ		
TŘETNÍ PRÁVO Hmotné		
TŘETNÍ PRÁVO PROCESNÍ		
FINANČNÍ PRÁVO		
BV		
BV		

Rádný zápis

20 1990 cel.

Obor studia:

PRÁVO

Ročník:

4.

Semestr	Zápočet	Zkouška
	Datum a podpis učitele	Datum a podpis zkoušejícího
Zim.	započteno 2.1.1991 V. Kruš	10.1.1991 J. Kruš
Let.		J. Kruš
Zim.	započteno 10.12.90 K. J. J. J.	31.5.91 K. J. J. J.
Let.	započteno 20.5.91 K. J. J. J.	10.6.1991 K. J. J. J.
Zim.	14.12.90 započteno Matoušek	23.1.1991 Matoušek
Let.	9.11.90 K. J. J. J.	
Zim.	30.11.90 započteno K. J. J. J.	

21

■ **Dovolené užití k vnitřní potřebě školy**

➤ **bezúplatná zákonná licence** § 35/3,4 a. z.
např. v intranetu, a to:

1. **bez** přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu
2. **výukově nebo** ke své vnitřní potřebě vymezené **osobním** okruhem žáků nebo studentů, orgánů, zaměstnanců, a **věcně** činností školy

a to s **příkazem** přiměřeného uvedení:

3. **jména autora** **X** **anonymní dílo**
nebo jména školy apod., pod jejímž
jménem je dílo uváděno na veřejnost
4. **názvu díla**
5. **pramene**

- **Všeobecný zákaz užití školního aj. díla školou aj. osobou způsobem snižujícím jeho hodnotu (zákaz znehodnocení díla)**
  - ➔ **osobnostní právo autora na nedotknutelnost svého díla**

§ 11/3 a. z.

- **Užití nad rámec vnitřní potřeby školy**
  - **nároková smluvní licence školy**
  - = **kontraktační povinnost autora**
např. k tiskovému rozmnožování a rozšiřování díla za obvyklých, např. honorářových, smluvních podmínek

- **Právo autora odepřít licenci ze závažného důvodu, např. osobního**
  - ✗ **bezdůvodné odepření licence**
    - **žaloba školy** k nahrazení chybějícího projevu autorovy vůle soudem

- **Omezený výkon autorova majetkového práva** k užití **svého školního díla** (dispozitivně), a to:
  - oprávněnými **osobními** nebo **majetkovými zájmy školy**, *např. na označení totožnosti své osoby nebo svých služeb, vyjádřeném dílem grafickým, soutěžními zájmy aj.*
  - „oprávněnost“ zájmů školy
    - ➔ smlouva, zákon, rozhodnutí

- **Zákonné právo školy na příspěvek** na úhradu **nákladů školy** na autorovo vytvoření školního díla,
např. na materiál nad běžnou provozní režii,
z **dosaženého autorova výdělků** z užití školního díla, dle **okolností**, *např. dle přínosu školy aj.*, až do skutečné výše nákladů školy
- + přihlednutí k **výši výdělků** dosaženého školou z licenčního užití školního díla

- **Vlastnictví hmotné věci** (nosiče díla)
  - ✓ vlastníkem věci, kdo věc pořídil
  - ✓ **odevzdáním** školního díla s věcí nabývá vlastnictví věci škola **shodou vůle** (není-li jiné dispozice);
projev právní doktríny **sledování osudu významnějšího** díla jeho méně významným nosičem (nezmaření účelu odevzdání)

- **Autorské právo na účelové zpřístupnění věci** (nosiče díla) jejím vlastníkem § 12/3 a. z.

KNIHOVNÍ LICENCE

- **Bezúplatná zákonná licence knihovní**
k půjčování originálů či rozmnoženin
obhájených diplomových, rigorózních,
disertačních a habilitačních prací
na místě samém

§ 37/1d a. z.

- ☛ výzkum či soukromé studium
- ✗ autorovo vyloučení

⇐ VYSOKOŠKOLSKÁ LICENCE

- **Veřejnoprávní povinnost** vysoké školy nevýdělečně **zveřejňovat** závěrečné práce a posudky na ně
- **Autorskoprávně: bezúplatná zákonná licence**

§ 47b/3 z. č. 111/98 Sb.

= **zvláštní autorskoprávní režim** vedle a. z.

■ **Třístupňový test** (*The Three-step-test*)

§ 29/1 a. z.

1. **zvláštní zákonný případ výjimky či omezení majetkového práva autorského**
2. **užití nerozporné s běžným způsobem užití**
3. **bez nepřiměřeného dotčení oprávněných osobních (morálních) nebo majetkových zájmů autora (žáka nebo studenta)**

JUDIKATURA

Závěrečná diplomová práce na vysoké škole, resp. univerzitě může být účinným namítacím materiálem proti novosti vynálezu tehdy, jestliže byla před prioritou zpřístupněna neomezenému kruhu osob, např. jejím uložení ve veřejně přístupné knihovně.

Jakl 171.

4. ČÁST

VĚDECKÁ SVOBODA

A

VĚDECKÁ MORÁLKA

VĚDECKÁ SVOBODA

1. svoboda vědeckého bádání

= bádání o **kterémkoli** předmětu (o čemkoli)
kteroukoli metodou

čl. 15/2 LZPS

2. svoboda projevu vč. hlásání výsledku vědeckého bádání (vědeckého poznatku)

čl. 17 LZPS

AKADEMICKÁ SVOBODA

1. **svoboda vědy, výzkumu
a zveřejňování jejich výsledků**

2. **svoboda výuky; především její otevřenost
různým:**
  - i. **vědeckým názorům**
  - ii. **vědeckým a výzkumným metodám**

§ 4/a), b) z. č. 111/98 Sb., o vysokých školách

ZÁKAZ VÁZANOSTI STÁTU

1. výlučnou ideologií

a. politickou

b. právní

c. vědeckou aj., *např. výlučnou ideologií scientismu*

2. náboženským vyznáním

čl. 2/1 LZPS

- **občanská společnost s příkazem neškodit jinému; demokratické hodnoty**
- **občanská pluralita** pracovních hypotéz, výzkumných záměrů ap.
- **svobodná soutěž, např. léčebných soustav**

ODLUKA VĚDY OD STÁTU

- Záruka vědecké svobody
- Právní formy institucionální odluky:
  1. v. v. i.
  2. veřejné nebo soukromé vysoké školy
- × Akademie věd Čes. rep.
- × Grantová agentura Čes. rep.
- × Ústav pro studium totalitních režimů
- × státní vysoké školy (vojenské a policejní)
  - = organizační složky státu

srv. odluku církve od státu

VĚDECKÁ SOUTĚŽ

- **Soutěžitelé**

= *např. veřejné výzkumné instituce, vysoké školy, soukromí vědci*

- **Dobré mravy soutěže**

§ 44 obch. z.

- **Zákaz nekalé vědecké soutěže**

- **Vědecký postup** *non lege artis*

- **Veřejnoprávní režimy veřejné soutěže**
nebo veřejné zakázky ve výzkumu a vývoji

VĚDECKÁ MORÁLKA

- **Veřejná morálka vědecká**

= veřejné povědomí o vědeckém chování, které není způsobilé veřejně pohoršit, s nímž vědecký nebo právní řád spojuje následky

- **Morálka vědeckých povolání**

např. povolání výzkumných nebo akademických pracovníků

= **deontologický řád**, vyjádřený nepsanými zásadami

- **Vědecká morálka** (druh veřejné morálky)
= veřejně vynucovaný soubor nepsaných zásad náležitého chování
- **Vědecká mravnost**
= individuální soubor morálních zásad a jejich praktikování
- **Vědecká etika** (druh užité etiky)
= teorie morálního a mravného vědeckého chování a hodnotících soudů ve vědě

ZDROJE

1. doporučení Komise 2005/251/ES ze dne 11. 3. 05 o *Evropské chartě pro výzkumné pracovníky a o Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků* (Úř. věst. č. L 075, 22. 3. 2005, s. 67); přístup ČR schválen usn. vl. č. 951 z 16. 8. 06
2. doporučení vlády ČR (usn. vl. č. 1005 z 17. 8. 05), *Etický rámec výzkumu*
3. doporučení předsednictva GA ČR, *Správná vědecká praxe*, duben 2000

4. *Etický kodex výzkumných pracovníků v Akademii věd ČR, Akadem. bull., 2006/6*

5. *Vzorový etický kodex pro akademické pracovníky vysokých škol, Rada vysokých škol, 17. 5. 2007*

6. *Good scientific practice in research and Scholarship*, European Science Foundation Policy Briefing N° 11 (Dec. 2000).
Bull. GA ČR 2001/1

7. *Memorandum on Scientific Integrity* (2003), All European Academies (ALLEA) aj.

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 11. března 2005

o Evropské chartě pro výzkumné pracovníky a o Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků

(Text s významem pro EHP)

(2005/251/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

všedeckých znalostí, technického pokroku, zvýšení kvality života, zajištění blahobytu evropských občanů a posílení evropské konkurenceschopnosti.

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 165 této smlouvy,

(6) Je třeba zavést a uplatňovat nové nástroje pro kariérní růst výzkumných pracovníků, čímž se přispěje ke zlepšení pracovních perspektiv pro výzkumné pracovníky v Evropě.

vzhledem k těmto důvodům:

(1) V lednu 2000 Komise považovala za nutné⁽¹⁾ založit Evropský výzkumný prostor jako opěrný bod pro budoucí působení Společenství v této oblasti za účelem posílení a strukturalizace evropské výzkumné politiky.

(7) Výhodnější a viditelnější pracovní perspektivy také přispějí k vytvoření kladného postoje veřejnosti vůči profesi výzkumného pracovníka, a tudíž povzbudí více mladých lidí k volbě tohoto povolání.

(2) Zasedání Evropské rady v Lisabonu stanovilo pro Společenství cíl stát se do roku 2010 nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou na světě.

(8) Konečným politickým cílem tohoto doporučení je přispět rozvoji přitažlivého, otevřeného a trvalého evropského trhu práce pro výzkumné pracovníky, kde rámcové podmínky umožní zaměstnat a udržet vysoce kvalitní výzkumné pracovníky v prostředí, které podpoří efektivní práci a produktivitu.

(3) Rada se zaměřila na otázky týkající se povolání a kariéry výzkumných pracovníků uvnitř Evropského výzkumného prostoru ve svém usnesení ze dne 10. listopadu 2003⁽²⁾, a zejména ocenila záměr Komise pracovat na vytvoření Evropské charty pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování při přijímání výzkumných pracovníků.

(9) Členské státy by se měly snažit poskytnout výzkumným pracovníkům systémy dlouhodobého rozvoje kariéry na všech stupních bez ohledu na smluvní situaci a zvolenou profesní dráhu ve výzkumu a vývoji a dále zajistit, aby se na výzkumné pracovníky pohlíželo jako na profesní skupinu tvořící nedílnou součást institucí, v nichž pracují.

(4) Nedostatek výzkumných pracovníků⁽³⁾, obzvláště v některých klíčových oblastech, v blízké budoucnosti vážně ohrozí inovativní sílu, znalostní schopnosti a růst produktivity v EU a mohl by narušit dosažení cílů stanovených v Barceloně a Lisabonu. Proto musí Evropa výrazně zvýšit svou přitažlivost pro výzkumné pracovníky a musí posílit účast výzkumných pracovníků poskytnutím podmínek nezbytných pro dlouhodobější a přitažlivější kariéry v oblasti výzkumu a vývoje⁽⁴⁾.

(10) I přes značné úsilí vyjádřené členskými státy k odstranění správních a právních překážek zeměpisné a mezioborové mobility mnoho překážek ještě přetrvává.

(5) Dostatečné a dobře rozvinuté lidské zdroje v oblasti výzkumu a vývoje jsou úhlavním kamenem pro vývoj

(11) Všechny formy mobility musí být podporovány jako nedílná součást celkové politiky lidských zdrojů ve vědě a výzkumu na národní, regionální a institucionální úrovni.

⁽¹⁾ KOM(2000) 6 v konečném znění ze dne 18. ledna 2000.⁽²⁾ Úř. věst. C 282, 25.11.2003, s. 1. Usnesení Rady ze dne 10. listopadu 2003 (2003/C 282/01) o povolání a kariéře výzkumných pracovníků uvnitř Evropského výzkumného prostoru.⁽³⁾ KOM(2003) 226 v konečném znění a SEK(2003) 439, 30.4.2003.⁽⁴⁾ SEK(2005) 260.

(12) Hodnota všech forem mobility musí být plně uznána v systémech pracovního hodnocení a kariérního růstu výzkumných pracovníků jako zkušenost prospěšná pro jejich profesní rozvoj.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne: 16. srpna 2006 č. 951

o přístupu České republiky k Doporučení Evropské komise o Evropské chartě pro výzkumné pracovníky a o Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků

V l á d a

I. s c h v a l u j e přístup České republiky k Doporučení Evropské komise o Evropské chartě pro výzkumné pracovníky a o Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků (dále jen „Charta a Kodex“) podle části III materiálu č.j. 1240/06;

II. u k l á d á

1. vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy a předsedovi Akademie věd České republiky průběžně podporovat v rámci svých působností přístup České republiky k Doporučení Evropské komise o Chartě a o Kodexu uvedený v bodě 1 tohoto usnesení,

2. ministryni školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s místopředsedou vlády pro ekonomiku a předsedou Rady pro výzkum a vývoj

a) v souladu s bodem II/2b tohoto usnesení zohlednit Chartu a Kodex při přípravě nové Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky,

b) předložit vládě novou Národní politiku výzkumu a vývoje České republiky podle bodu II/2a tohoto usnesení do 31. prosince 2008.

http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/WebGovRes/ACE9440B8D3FF894C12571DF006E009A?OpenDocument

Provedou:

ministryně školství, mládeže a tělovýchovy,
místopředseda vlády pro ekonomiku a
předseda Rady pro výzkum a vývoj,
vedoucí ostatních ústředních orgánů státní správy,
předseda Akademie věd České republiky

	Předseda vlády
	Ing. Jiří P a r o u b e k , v. r.

Text usnesení (soubor MS Word):

 [uv062016.0001.doc](#)

Přílohy:

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne: 17. srpna 2005 č. 1005

k návrhu Etického rámce výzkumu

Vláda

I. b e r e n a v ě d o m i Etický rámec výzkumu obsažený v části III materiálu č.j. 1213/05;

II. u k l á d á

1. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy s působností v oblasti výzkumu a předsedovi Akademie věd České republiky doporučit výzkumným organizacím, které jsou zřízeny jejich úřadem, aby s využitím Etického rámce výzkumu vypracovaly nebo aktualizovaly své vlastní etické kodexy výzkumu,

2. ministryni školství, mládeže a tělovýchovy doporučit vysokým školám, aby s využitím Etického rámce výzkumu vypracovaly nebo aktualizovaly své vlastní etické kodexy výzkumu.

Provedou

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních orgánů státní správy,
předseda Akademie věd České republiky

http://mcek.vlada.cz/asneseni/asneseni_webtest.nsf/WebGov/Res/1B10CBA305B06D7FC12571B6006F630B?OpenDocument

	Předseda vlády
	Ing. Jiří P a r o u b e k , v. r.

Text usnesení (soubor MS Word):

us150817.1005.doc

Přiložky:

⇐ INSTITUCIONALIZACE

- **Komise správné vědecké praxe**
(etické komise seberegulační); vysoké školy aj.
- **Bioetická komise Rady pro výzkum a vývoj**
odborný a poradní orgán:
  - stanoviska rady k žádosti o povolení výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách

z. 227/06 Sb.

- **Etické komise pro klinické hodnocení léčiv**
- stanoviska ke klinickému hodnocení léčiv či pro jiné oblasti biomedicínského výzkumu

z. č. 79/97 Sb., o léčivech

ETICKÝ RÁMEC VÝZKUMU

■ Základní zásady

1. svoboda výzkumu a odpovědnost
2. respektování názorové plurality a tolerance
3. respektování lidské důstojnosti a autonomie při výzkumu
4. transparentnost
5. solidarita a spolupráce ve výzkumu
6. prospěšnost a nepoškozování; každé riziko výzkumu musí být vyváženo přínosem

ZÁSADY VĚDECKÉ MORÁLKY

- **Všeobecné morální zásady**
- **Zvláštní zásady vědecké morálky** *(Knapp, 2003³)*
- 1. **vědecká poctivost**
  - = úsilí o poznání pravdy
- i. **vědecká odvaha**
  - ✓ nevyhýbat se problémům
  - ✓ nepřizpůsobovat řešení přání příjemce
- ii. **původnost** (vlastní poznatek)
- iii. **účelnost** autocitací a republikací vlastních děl

- iv. poctivost autobibliografická**
  - ✓ rozlišení vědeckých děl od jiných druhů děl
  - ✓ republikace pod jednou vykázanou položkou
  - ✓ uvedení spoluautora u děl spoluautorských

- 2. vědecká skromnost při sebehodnocení nebo předvádění vlastních výsledků**
  - ✗ přemrštěné vědecké sebevědomí, přezírání jiných vědeckých názorů, nedostatek sebekritické revize, vědecká svéhlavost, neochota přiznat vědecký omyl

3. morální používání pramenů

- ✓ morální zákaz použití pramene k důkazu něčeho, co z něj spolehlivě nevyplývá
- ✓ morální zákaz zamlčení pramene svědčícího protichůdnému vědeckému názoru

4. pravidla vědecké kritiky

- i. věcnost *ad rem*
- ii. pravdivost
- iii. přiměřenost

☛ **oprávněnost hodnotícího (kritického)
soudu**

§ 11 an. o. z., mediální zákony

5. pravidla hodnocení výzkumných návrhů

- i. nevynášení informací
- ii. nekopírování podkladů
- iii. vrácení nebo zničení podkladů
- iv. nepodjatost oponentů

6. pravidla oceňování mimořádných výkonů

nř. vl. 462/02 Sb.

7. pravidla diskuse, polemiky, kritiky

a. diskuse = výměna názorů
polemická ✗ nepolemická

i. věcná zacílenost

ii. stručnost

iii. bezprostřednost

- b. polemika (polemická diskuse)**
  - i. stejný předmět (téma)
  - ii. polemika s názorem, **ne s osobou**;
morální zákaz zesměšňování nebo zlehčování
  - iii. argumentace vědecká, ne citáty
nebo odvoláváním se na autoritu
  - iv. uznání event. nesprávnosti vlastního názoru
  - v. neměnění vlastního názoru bez vědeckého
argumentu
  - vi. včasné ukončení polemiky

c. posuzování cizích děl

- **recenze informační a hodnotící**

- i. objektivnost hodnotového soudu dle stavu vědy
(posouzení vědecké hodnoty)

  - ✗ recenze zdvořilé, oslavné, nevraživé

- ii. věrná a výstižná **reprodukce** myšlenek

- iii. odlišení vlastního názoru nebo polemiky

- iv. morální **zákaz zneužití** posudku k zabránění publikování cizího díla

- **anotace informační**

CITACE

■ Vědecký pojem

široký rozsah
vč. ohlasů a odkazů,
nejen citací ve smyslu
práva autorského

- ✓ citační indexy
scientometrické

■ Autorskoprávní pojem

bezúplatná **zákonná
licence** citační

= dovolené **omezení
cizího práva** autorského
v zákonem přípustném
případě § 31 a. z.;
předmětem zveřejněné
cizí dílo

VĚDECKÝ DELIKT

- Např. **plagiátorství** aj.
  1. formální; *viz opsání cizího díla bez citace*
  2. materiální; *např. parafráze cizího díla bez uvedení pramene*

- **Souběh s právním deliktem**
např. porušování autorského práva nebo nekalé soutěže

■ Postih

1. **vědecká** sankce, *např. odsudek vědeckou obcí*
2. **právní** sankce při naplnění skutkové podstaty soukromoprávního nebo veřejnoprávního deliktu

např. výpověď z pracovního poměru, pokuta za přešupek, peněžitý trest za trestný čin

VĚDECKÝ PODVOD §

- Např. **habilitační podvod** ☹️

srv. pojistný podvod, úvěrový podvod

- ☞ **trestný čin podvodu** (obecná skutková podstata)

skutkovým znakem **úmysl získat**

pro sebe **výhodu**, *např. vyšší mzdu aj.*

pracovní výhodu, kupř. povýšení

- **Individuální posouzení okolností případu soudem**

- ☛ **vina** ☛ **trest:**

- např. trest zákazu činnosti spočívající v práci akademického pracovníka až na 5 let,*

- trest ztráty vědecké hodnosti Dr.h.c, DrSc., CSc. (bývalý sovětský vzor)*

- **Oběť vědeckého podvodu**, *např. vysoká škola, v. v. i.*
- **Neplatnost dohody o změně pracovní funkce** podvodníka, *např. na funkci docenta*
  - ✗ dobré mravy, aby oběť podvodu platila podvodné navýšení mzdy (nákladů)
- **Dopad podvodu na důvěryhodnost vědeckých** poznatků u vědecké obce, popř. i veřejnosti
  - ☛ reálná hrozba narušení důvěryhodnosti vědeckých poznatků pro další, navazující výzkum

- **Zákaz mzdového polepšení či pracovního povýšení podvodníka zaměstnavatelem**

= **zákaz výkonu povinnosti mzdového polepšení či pracovního povýšení proti dobrým mravům (*contra bonos mores*)**

§ 14/1 z. p.

✘ ☞ škoda na majetku zaměstnavatele

- **Právní ochrana právního zájmu vysoké školy**
- určovací žaloba u okresního (obvodního) soudu) s důkazem naléhavosti právního zájmu na konkrétním určení stavu

právní zájem ✕ zvědavost

ZÁKONNÉ PŘEDPOKLADY PRO VÝKON VÝZKUMNÉ PRÁCE

☞ **právní předpisy:**

- 1. dbát dobré pověsti v. v. i. nebo dobrého jména vysoké školy**
- **příčinná souvislost mezi skutkem, pachatelem a následkem (újmou na pověsti jiného)**

§ 19b/3 o. z., § 70/1 i. f. z. č. 111/98 Sb., o vys. škol.

2. zdržet se nekalé soutěže ve výzkumu
nebo vývoji či ve vzdělávací službě

obch. z.

3. dodržovat práva třetích osob

např. studentů, pacientů, zákazníků aj.,

zejm. práva duševního vlastnictví

a právo osobnostní

např. a. z., o. z.

4. **právně rovně zacházet se zaměstnanci** z. p.
např. právně rovně odměňovat za stejnou výzkumnou práci, umožnit příležitost dosáhnout funkčního postupu v zaměstnání

  5. **nediskriminovat zaměstnance** z. p.
např. výzkumníka jiné státní příslušnosti nebo pro odlišný světonázor

  6. **jiný**
- ☛ **výpovědní důvod zaměstnavatele** § 52/f z. p.

SOUKROMÉ POŽADAVKY ZAMĚSTNAVATELE

- ☞ **řádný výkon výzkumné nebo akademické práce**
- **Spravedlivost a rozumnost (přiměřenost)**
požadavků v **zájmu zaměstnavatele** vzhledem k:
  - a. **poslání a činnosti zaměstnavatele**
  - b. **druhu práce pro zaměstnavatele**
  - c. **významu práce pro zaměstnavatele a skrze něj i pro třetí osoby, např. pro ostatní zaměstnance, studenty, pacienty, zákazníky, a pro obecné dobro; též význam pro ostatní členy akademické obce**

■ **Běžné požadavky, např.:**

1. **dodržovat slib zaměstnance, je-li** ⇒
2. **dosahovat alespoň uspokojivých pracovních výsledků** výzkumných nebo akademických
3. **udržovat vlastní vědeckou bezúhonnost** ⇒
4. **včas ověřit (Doc.), resp. prokázat (Prof.) kvalifikaci** k akademické práci způsobem podle zák. o vys. škol.

5. **udržovat a rozvíjet vlastní odbornost** dle poznatků **světové** vědy a tyto poznatky využívat a předávat
6. **neohrozit důvěru veřejnosti** v řádné **vzdělávání** nebo **výzkum** a v **nezávislé, nestranné** a **spravedlivé rozhodování** nebo **hodnocení** studia, vzdělávání či výzkumu nebo vývoje vč. přípravy, podkladů, průběhu, výsledků a výkazů

7. **dbát dobrých mravů** na pracovišti, mezi jinými zaměstnanci, vůči zaměstnavateli a třetím osobám *např. vůči pacientům či zákazníkům*
8. **dbát dobrých mravů** uvnitř akademické obce
9. **dbát o vlastní vědeckou čest** a o vlastní **dobrou vědeckou pověst**, a to i s ohledem na **oprávněné** kladení **důvěry** v ně zaměstnavatelem a příslušnou veřejností, *např. vědeckou, studentskou, zákaznickou, popř. i všeobecnou, vč. přiznání vědeckého omylu*

10. **dbát veřejné morálky** výzkumného či akademického povolání podle obecně uznávaných zásad vč. zásady zákazu svévolného zatajování vědeckých poznatků
  11. **jiný**
- ×** **výpovědní důvod zaměstnavatele,**
pokud bez zavinění zaměstnavatele

§ 52/f) z. p.

- **Legitimní očekávání splňování požadavků zaměstnavatele,**
je-li uchazeč zaměstnavatelem přijat

- × **důkaz opaku**

např. v habilitačním řízení o ověření kvalifikace, vědeckým usvědčením z citačního podvodu aj.

SLIB ZAMĚŠTNANCE

„Slibuji na svou čest, že budu vykonávat zaměstnání výzkumného nebo akademického pracovníka, které jsem si zvolil, podle nejlepšího vědomí a svědomí v dobré víře ke zdaru dobrého díla a budu dbát dobrých mravů, jakož i práv a oprávněných zájmů zaměstnavatele, ostatních zaměstnanců a třetích osob.

Budu-li vést ostatní zaměstnance, budu tak činit k dobru zaměstnavatele, k jejich dobru a ke zdaru společného dobrého díla.

Vědecké poznatky budu šířit k obecnému prospěchu lidstva.

Při výzkumu nebo vývoji budu šetřit lidskou důstojnost, zvířata, přírodu, životní prostředí, jakož i dobré mravy, veřejnou morálku a veřejný pořádek.“

VĚDECKÁ BEZÚHONNOST

- *Scientific integrity* = aktuální stav morálního charakteru
- **Pojem vědeckého řádu**
  - ✗ **spáchání vědeckého deliktu (poklesku) bez ohledu na jeho právní kvalifikaci, aniž by bylo lze po vědecké obci spravedlivě požadovat, aby se na pachatele hledělo jako by se skutek nestal, a to v důsledku pachatelova polepšení se a napravení zaviněného stavu**
- **Nedostatek vědecké bezúhonnosti**
  - = přivozená ztráta, **aniž** došlo k obnovení stavu

PŘÍKLAD

- Nemravný čin na úkor jiného, *např. citační nebo habilitační podvod,*
- **bez ohledu na jeho právní kvalifikaci,** jímž výzkumný či akademický pracovník
- **vlastním přičiněním ztratil** vědeckou bezúhonnost
- **bez naděje** na její okamžité nebo jinak včasné **obnovení a napravení** způsobeného stavu,
- čímž do té **míry poklesl** pod pracovní úroveň **požadovanou** zaměstnavatelem, že **nelze** po zaměstnavateli **spravedlivě požadovat**, aby jej nadále zaměstnával na výzkumnou nebo akademickou práci.

SOUBĚHY ŘÁDŮ VĚDECKÉHO A PRÁVNÍHO

■ Vědecká úhonnost

- ✓ nepolepšení se a nenapravení porušení cizích průmyslových práv

■ Občanská bezúhonnost

- ✓ promlčení trestného činu porušování průmyslových práv
- ✓ zhlazení odsouzení za trestný čin porušování průmyslových práv

POVINNOSTI Z PRACOVNÍCH POMĚRŮ

- Např.:
- 1. dodržovat **právní předpisy** vztahující se k vykonávané výzkumné či akademické práci *např. a. z., zák. o vynál. a zlepš. návr., obch. zák. (proti nekalé soutěži)*
- 2. dodržovat **ostatní, např. vnitřní, předpisy**, pakliže byl zaměstnanec s nimi řádně seznámen, *např. pracovní řád k ochraně duševního vlastnictví*

■ Povinnosti zaměstnance mj.:

1. střežit a ochraňovat nehmotný majetek zaměstnavatele
2. zdržet se jednání proti oprávněným zájmům zaměstnavatele
např. soutěžením ve výzkumu a vývoji

§ 301/d z. p.

PRACOVNÍ DELIKT PORUŠENÍ ZÁKLADNÍCH POVINNOSTÍ

- Soukromoprávní delikt zaměstnance

- Skutkové podstaty, např.:

1. nedodržení a. z. vztahujícího se k práci

*kupř. osobování si autorství a popírání
spoluautorství vědeckého díla s ostatními,
osobování si práva k cizí databázi*

2. **nedodržení pracovního řádu** ohledně závazku morálního chování ve výzkumu
3. **nedodržení vnitřního předpisu** vysoké školy o jejím etickém kodexu výzkumu
4. **jiná**

× právo zaměstnavatele okamžitě zrušit pracovní poměr nebo právo výpovědi

§ 52/g z. p.

MÍRA PORUŠENÍ ZÁKLADNÍCH POVINNOSTÍ

- **Skutkové aj. okolnosti případu**
  1. **zvlášť hrubý způsob porušení**
    - ☛ právo okamžitého zrušení nebo právo výpovědi
  2. **závažné porušení**
    - ☛ právo výpovědi
  3. **soustavné méně závažné porušení**
    - ☛ právo výpovědi při písemném upozornění na ni v posledních 6 měs.

DISCIPLINÁRNÍ PŘESTUPEK STUDENTA

■ **Zaviněný skutek**

1. úmyslný

- i. v úmyslu přímém
- ii. v úmyslu nepřímém

2. nedbalostní

- i. v nedbalosti vědomé
- ii. v nedbalosti nevědomé

např. porušením

a. práva autorského dle a. z.

*b. zkušebních pravidel dle studijního a zkušebního
řádu vysoké školy*

5. ČÁST

VÝZKUM A VÝVOJ

VÝZKUM

- **Systematická tvorba rozšiřující poznání vč. poznání práva, a to metodami umožňujícími:**
  1. potvrzení
  2. doplnění či
  3. vyvrácení vědeckého poznatku

- ✓ experimentální
- ✓ teoretický, *např. právní*

1. základní

2. aplikovaný

i. průmyslový

ii. jiný, *např. zákonodárně aplikovaný
právo vědný výzkum*

- **Předmět teoretického výzkumu právního**
- 1. **právní řád**
(právní principy a právní normy)
- 2. **právní rozhodnutí, zejm. judikatura**
- 3. **právní doktríny**

EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR

- *European Research Area*
- **Evropský hospodářský prostor**
- **Evropský justiční prostor**

VÝVOJ

- **Systematické tvůrčí využití:**
  1. vyzkoumaných vědeckých poznatků
  2. jiných námětů (nápadů)

k výrobě nebo k novým či zlepšeným technologiím
nebo službám

- ✓ technologický
- ✓ designerský, *srv. průmyslové vzory, aj.*

VÝZKUMNÉ ÚSTAVY

1. veřejné ústavy:

**veřejné výzkumné
instituce (v. v. i.)**
rejstřík v. v. i., MŠMT
z. č. 341/05 Sb.

2. státní ústavy:

**státní příspěvkové
organizace (p. o.)**
obchodní rejstřík,
soud

1. soukromé ústavy:

**obecně prospěšné
společnosti (o. p. s.)**
rejstřík o. p. s., soud
z. č. 248/95 Sb.

Rejstřík veřejných výzkumných institucí

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1.

Tisk proběhl 24.08.2007

Instituce - výpis

Název instituce	Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Právní forma	Veřejná výzkumná instituce
IČ instituce	68378122
Sídlo	Národní 117/18, Praha 1, 116 00, Česká republika
Den ke kterému byl proveden zápis VVI do rejstříku	01. 01. 2007
Zřizovatel	Akademie věd České republiky, se sídlem Národní 1009/3, 117 20 Praha 1
Předmět hlavní činnosti	Předmětem hlavní činnosti ÚSP je vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky. ÚSP svou činností přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Zbývá, zpracovává a rozšiřuje vědecké a právní informace, včetně vyvíjení specifických právních softwarů. Vydává vědecké publikace (monografie, časopisy, sborníky apod.), poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře apod., včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.
Další a jiné činnosti	není
Osoby pověřené řízením	<ul style="list-style-type: none"> JUDr. Jaroslav Zachariáš, CSc. (den udělení pověření 30.05.2006, do 31.05.2007) Renešova 619/6, Praha 5, 152 00
Ředitelé	<ul style="list-style-type: none"> JUDr. Jaroslav Zachariáš, CSc. (jmenován s účinností od 01.06.2007) Renešova 619/6, Praha 5 - Hlubočepy, 152 00

Listiny uložené ve sbírce listin

9. 8. 2007	Jmenování ředitele Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.	
9. 8. 2007	Podpisový vzor ředitele Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.	
1. 11. 2006	Zřizovací listina Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., ze dne 28. 6. 2006	

VYSOKÉ ŠKOLY

1. veřejné korporace

1. soukromé korporace

2. státní sbory

- ✓ vojenské
- ✓ policejní

- **vysokoškolské ústavy**
= součásti vedle fakult

Šk. rok. 1950/51

Čís. 2

Pan - Slečna

Jiřina Jurenková

je členem - členkou

ROMÁNSKÉHO SEMINÁŘE MASARYKOVY UNIVERSITY

Zaplaceno dne 4. 9. 50 Kčs 5,-

Ul. Pavlíková

Paředitelství

ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU

- Česká republika – **Akademie věd České republiky**
  - × výzkumná pracoviště AV ČR = v. v. i.
- Česká republika – **Grantová agentura České republiky**

Z DĚJIN

- 1773 Soukromá společnost v Čechách pro rozvoj matematiky, vlasteneckých dějin a přírodních věd
- ↓
- 1784 Česká společnost nauk (Královská česká společnost nauk)
- 1892 Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění (Česká akademie věd a umění)
- 1920 - 1952 Masarykova Akademie Práce
- 1952 - 1992 Československá akademie věd
- 1992 - Akademie věd České republiky
- 1994 - Učená společnost České republiky

VEŘEJNÁ SPRÁVA

- **Výkon správy založen na správním uvážení odborné povahy**
  1. **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**
  2. **Rada pro výzkum a vývoj**
  3. **Akademie věd České republiky**
  4. **Grantová agentura České republiky**
  5. **kraje a obce**

■ Akademie věd České republiky

1. akademický sněm
  2. akademická rada a její předsednictvo
  3. předseda
  4. vědecká rada
- ✓ výzkumná pracoviště = v. v. i., zřizovatelem stát

z. č. 283/92 Sb., o Akademii věd Čes. rep.

- **Grantová agentura České republiky**
  1. předseda
  2. předsednictvo
  3. kontrolní rada jmenovaná Poslaneckou sněmovnou na návrh výzkumných právnických osob

z. č. 130/02 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje

JUDIKATURA

Doc. Ing. O. K., CSc.

v.

Česká komise pro vědecké hodnosti

Rozh. VS v Praze z 13. 1. 95, sp. zn. 6 A 16/94

č. 127 Výb. soud. rozh. ve věcech spr., 1996/5,

příl. Správ. práva, 1996/5.

Jestliže rozhodnutí vědecké rady VUT v Brně, jakožto orgánu státní správy vědeckých hodností, o neudělení vědecké hodnosti doktora věd nebylo vydáno písemně a ze spisu navíc nevyplývají jeho důvody, je takové rozhodnutí nepřezkoumatelné. Jeho potvrzení Českou komisí pro vědecké hodnosti v odvolacím řízení, byť provedeném formálně správně, nepřichází v úvahu.

VÝZKUMNÉ PROGRAMY

- **Mezinárodní smlouvy:** Programy mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji
- **ES:** Rámcové programy výzkumu a vývoje ES
- **EURATOM:** Rámcové programy výzkumu a vývoje EURATOM
- **Česko:** Národní politika výzkumu a vývoje České rep.
Národní program výzkumu
roční programy výzkumu a vývoje

VEŘEJNOPRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM VÝZKUMU A VÝVOJE

- **Česko: úřední veřejné seznamy**
  1. centrální evidence projektů výzkumu a vývoje
  2. centrální evidence výzkumných záměrů
  3. rejstřík informací o výsledcích
  4. evidence veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji

Portál spravovaný Radou pro výzkum a vývoj

<http://vyzkum.cz>

OBEČNÁ STRUKTURA VÝZKUMNÉHO PROJEKTU

1. název
2. předmět výzkumu
3. výzkumný cíl a jeho předpokládaný výsledek
4. způsob **dosažení** cíle
5. způsob **ověření** výsledku
6. způsob **zveřejnění** výsledku
7. předpokládané **využití**
8. doba výzkumu
9. výzkumník nebo výzkumný tým
10. výše a členění nákladů
11. způsob **kontroly** výzkumu

6. ČÁST

VEŘEJNÁ PODPORA VÝZKUMU A VÝVOJE

VEŘEJNÁ NEBO SOUKROMÁ PODPORA VÝZKUMU A VÝVOJE

■ Veřejná

zdrojem veřejné fondy:

- a. nadstátní nebo mezistátní rozpočty
- b. státní rozpočet
- c. územní rozpočty
- ➔ veřejně prospěšná činnost výzkumná

■ Soukromá

zdrojem soukromé fondy:

- a. nadace
- b. nadační fondy
- c. o. p. s.
- d. vlastní
- e. jiné, *např. spolkové, sponzorství podnikatelů*

STÁTNÍ GRANTOVÉ AGENTURY

- Grantová agentura České republiky
- Grantová agentura Akademie věd České republiky
- Grantové agentury ministerstev
- Fond rozvoje vysokých škol MŠMT

VEŘEJNÁ PODPORA € ¥ \$ £ VÝZKUMU A VÝVOJE

- **Veřejná podpora:**
  1. účelová fyzických nebo právnických osob
  2. institucionální právnických osob

- = **podíl veřejné úhrady uznaných nákladů**

mezinárodní smlouvy, z. č. 130/02 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje,
prováděcí vl. nř. 267/02 Sb., 461/02 Sb., 462/02 Sb.

- **Vyhlašovatel** veřejné soutěže nebo **zadavatel** veřejné zakázky
  1. **stát, kraj, obec** ze svého veřejného rozpočtu
  2. **jiná osoba** ze svého rozpočtu, *např. nadace*
    - = **mimo veřejnoprávní režim** z. č. 130/02 Sb.
způsob poskytování **nadačních příspěvků**
    - ☛ **statut nadace nebo nadačního fondu**

ÚČELOVÁ VEŘEJNÁ PODPORA

■ Předmět

1. programový projekt **poskytovatele**
2. projekt **poskytovatele** zadáný veřejnou zakázkou
3. grantový projekt **příjemce**

■ Způsob

1. vyhlášením veřejné **soutěže**, z. č. 130/02 Sb.
2. zadáním veřejné **zakázky**, z. č. 137/06 Sb.
3. uzavřením koncesní **smlouvy**, z. č. 139/06 Sb.

- **Zadání veřejné zakázky**
  1. výběr nejvhodnější nabídky
  2. přímé zadání malého rozsahu
  3. výzva jedné osobě k podání nabídky

VEŘEJNÁ SOUTĚŽ O VEŘEJNOU PODPORU

- **Vnější okruh** = veřejno- nebo soukromoprávní poměr
vyhlašovatel = poskytovatel podpory
soutěžitelé = uchazeči o podporu
- **Vnitřní okruh** = soukromoprávní poměr
vyhlašovatel = příjemce podpory
soutěžitelé = uchazeči o řešitelství

INSTITUCIONÁLNÍ VEŘEJNÁ PODPORA

1. Výzkumný záměr

- a. zhodnocení záměru
- b. zhodnocení předchozích **výsledků** výzkumu nebo vývoje

2. Specifických výzkum na vysokých školách = **zapojení studentů**

- a. úspěšnost ve veřejných soutěžích
- b. úspěšnost při uplatnění výsledků
- c. počet studentů dle typů studijních programů
- d. kvalifikační struktura akademických pracovníků

**3. Mezinárodní
spolupráce Česka
dle mezinárodních
smluv**

VÝZKUMNÝ ZÁMĚR

- **Koncepční rozvoj právnické osoby,**
např. v. v. i. nebo vysoké školy, na 5 - 7 let:
  1. předmět činnosti
  2. cíl
  3. strategie
  4. náklady
  5. předpokládané výsledky

PRÁVNÍ POMĚR PŘÍJEMCE K POSKYTOVATELI

1. veřejnoprávní poměr ze správního rozhodnutí

- veřejná soutěž
- veřejná zakázka

2. soukromoprávní poměr ze smlouvy

PRÁVNÍ POMĚR PŘÍJEMCE K ŘEŠITELI

- **Soukromoprávní poměr ze smlouvy**
  1. **pracovní, *např. výzkumný pracovník
nebo akademický pracovník***
  2. **jiný, *např. student***

SPRÁVNÍ PROCES

- **Zvláštní druh správního řízení o výběru žádosti** § 146 spr. ř.
- **Přednostní úprava správního procesu ve zvláštním zák. o podpoře výzk. a výv.**

SPRÁVNÍ ROZHODNUTÍ

1. **rozhodnutí o hodnocení:**
  - i. návrhu
  - ii. výsledku veřejně podpořeného výzkumu
  - ✓ přijímací a hodnotící komise,
alespoň 2 oponenti

2. **rozhodnutí o veřejné podpoře, tj. o:**
  - i. poskytnutí
  - ii. odnětí

3. **rozhodnutí o vyloučení z veřejné soutěže až na 3 roky** ➡ **správní postih za porušení**

← SOUDNÍ OCHRANA

- **Správní rozhodnutí bez opravného prostředku (zvláštní proces) ☹**

×

- **Žaloba ve věci správního soudnictví ke KS (MS v Praze)**

s. ř. s.

×

- **Opravným prostředkem kasační stížnost k NSS v Brně**

← ÚSTAVNÍ A MEZINÁRODNÍ OCHRANA

- Soudní rozhodnutí NSS bez opravného prostředku

X

- ústavní stížnost k ÚS v Brně

X

- stížnost k ESLP ve Štrasburku

SMLOUVY

1. **Písemná smlouva o poskytnutí podpory**

z. č. 130/02 Sb., podpůrně obch. zák.

- **podstatné obsahové náležitosti mj.:**
  - a. **člověk odpovědný příjemci za odbornou úroveň (řešitel)**
  - b. **úprava práv k výsledkům**
  - c. **způsob řešení sporů**
  - d. **postih za porušení smlouvy**

- 2. smlouva k provedení veřejné zakázky**

- 3. smlouva o využití výsledků
aplikovaného výzkumu nebo vývoje**

DELIKTNÍ PRÁVO

- **Soukromoprávní delikt porušení smluvního závazku**

obch. z.

- **Veřejnoprávní delikt porušení rozpočtové kázně ➔ sankční odvod**

rozp. prav. č. 218/00 Sb., rozp. prav. úz. rozp. č. 250/00 Sb.

- ☛ **správní uvážení o **správním postihu****

- ☛ **vyloučení uchazeče z veřejné soutěže
ve výzkumu a vývoji až na 3 roky
od prokázání nebo písemného uznání
porušení**

VEŘEJNÁ PODPORA KULTURY

- **Příspěvek MK ze státního rozpočtu fyzickým osobám na tvůrčí na studijní účely**

výběrové řízení vyhlášené MK

z. č. 203/06 Sb., o některých druzích podpory kultury

7. ČÁST

PRÁVA K VÝSLEDKŮM

VÝSLEDEK

- **Nový poznatek z výzkumu nebo vývoje**
např. technické řešení programového nebo grantového projektu či věcného záměru

- **Podoba vnímatelného vyjádření**
  1. **hmotná, např. nový přístroj**
  2. **nehmotná, např. vědecké dílo, vynález aj.**
technické řešení, vzhled výrobku aj.

PRÁVA K VÝSLEDKU

- **Druhy**

1. **právo vlastnické (hmotné)**
2. **právo duševně vlastnické (nehmotné)**

- **Spoluzhotovitelé**

(spolupříjemci podpory)

= **právo spoluvlastnické**
dle dohodnutých podílů

- **Vnější poměr příjemce podpory k poskytovateli**
  - = **zásada práva příjemci veřejné podpory**
(ve prospěch příjemce podpory)

- ✗ **práva k výsledkům veřejných zakázek**
  - ☛ ve prospěch poskytovatele (**zadavatele**)
účelem ochrana **vůle** a hospodářského
zájmu zadavatele
  - ☛ **zásada ochrany hospodářské investice**
zadavatele; *srv. zaměstnavatele, objednatele*

1. **nezapisovatelná práva průmyslového vlastnictví** ➔ **zadavateli zakázky**

2. **zapisovatelná práva průmyslového vlastnictví**
➔ **povinnost zhotovitele:**
  - a. **uplatnit ochranu, např. přihlásit vynález k patentování, ledaže zadavatel jinak**
  - b. **převést ochranu, např. udělený patent,** ➔ **zadavateli**

- **Právo zhotovitele (příjemce) na náhradu nákladů vůči zadavateli (poskytovateli)**
např. na správní poplatky za přihlášení vynálezu k patentování a za zápis převodu patentu do patentového rejstříku
- **Právo zadavatele (poskytovatele)**
na písemný **souhlas ke zveřejnění výsledku veřejné zakázky zhotovitelem**

- **Vnitřní poměr příjemce k řešiteli**
= **zásada práva zaměstnavateli (příjemci) k:**
  1. zaměstnaneckému vědeckému dílu
  2. zaměstnaneckému průmyslovému vzoru
  3. podnikovému vynálezu
  4. podnikovému užitnému vzoru
  5. podnikové topografii polovodičového výrobku

nebo **zásada práva objednateli (příjemci) zakázkových
předmětů**

POVINNOST VYUŽITÍ VÝSLEDKU

- Zásada zpřístupnění výsledku komukoli
- Zásada právně rovného zacházení
- Nevyužití výsledku příjemcem podpory
  - ☞ nucená veřejná nabídka využití
  - ☞ nucená veřejná nabídka licence
*např. veřejná nabídka patentové licence
zapsaná v patentovém rejstříku*

8. ČÁST

VĚDECKOST, VĚDA A PRÁVNÍ VĚDA

POJMOVÉ ZNAKY VĚDECKOSTI

1. problémovost
2. předmětnost
3. metodičnost
4. odůvodněnost, dokázanost
(argumentativnost)
5. soustavnost (systémovost)
6. srozumitelnost (intersubjektivita)

- **Hypotéza**

= vědecky možná (testovatelná)
vnitřně nerozporná domněnka (tvrzení)
(nabídka řešení) podléhající vědeckému
dokázání

- **Teorie (vědecká teorie)**

= vědecky prokázaná hypotéza

■ Vědecká spekulace

= formulace vědecky (rozumově)
neověřitelných hypotéz (tvrzení)

× nevyklučuje ověření **jiným způsobem**
např. citovým vnímáním krásy

srv. estetický výtvar

*např. vzhled výrobku chráněný průmyslovým
vzorem*

MODEL

■ Paradigma

„... obecně uznávané vědecké výsledky, které v dané chvíli představují pro společenství odborníků model problémů a model jejich řešení.“

Kuhn, T. S.: Struktura vědeckých revolucí.

Praha 1997, s. 10. Překl. Jeníčekův.

ÚČEL VĚDY

1. **popis** (deskripce) a **zatřídění** (klasifikace) věcí
2. **vysvětlení** (explikace) výskytu věcí
3. **předpověď** (predikce) výskytu věcí
4. **porozumění** věcí
5. možnost **ovlivnění** věcí
  - ☛ vědecká výpověď o řešení problému

PRÁVNÍ VĚDA

- **Přirozený smysl**
sladování osobních a majetkových pozemských poměrů
- **Účel**
rozumové poznávání nebo hodnocení právních jevů s cílem dospět k **právnímu názoru**
- **Vědecká povaha**
argumentativní a popisná duchovní (humanitní) věda (*Geisteswissenschaft*) s **hodnotovou orientací** na právní dobro (spravedlnost)

*Iurisprudentia est divinarum atque humanarum
rerum notitia, iusti atque iniusti scientia.*

STRUKTURA PRÁVNÍ VĚDY

■ Obecná část

1. právní metodologie

2. tvorba (kreace) práva: teorie zákonodárství (legislativní technika)

3. výklad (interpretace) práva

4. použití (aplikace) práva: právní argumentace logická nebo rétorická

OBOROVÁ STRUKTURA PRÁVNÍ VĚDY

■ Zvláštní části (aplikace obecné části)

1. konstitucionalistika
2. internacionalistika
3. civilistika
  - a. familiaristika aj.
4. komercionalistika
5. penalistika
6. právní romanistika
7. kanonistika aj.

?

Jaké jsou právovědné metody?

Jaké jsou vědecké metody?

Jaké jsou mimovědecké metody?

MIMOVĚDECKÉ METODY

■ Intuitivní

1. mimosmyslové vnímání
2. rozbor symbolů
3. intuitivně hodnotový rozbor
4. intuice jazykového úzu aj.

■ Expertní

1. anketní dotazování
2. kolektivní vybavování myšlenek (*brainstorming*)
3. metoda d'áblova advokáta aj.

VĚDECKÉ METODY

■ Empirické

1. pozorování
2. měření
3. pokusy aj.

■ Teoretické

1. zobecnění
2. odvození
3. dovození
4. podobnost
5. modelování aj.

OBEČNÉ VĚDECKÉ METODY

1. metody logické
2. metoda pozorovací (observační)
3. metoda vylučovací (eliminační)
4. metoda popisná (deskriptivní) nebo měrná
5. metoda rozřidovací (klasifikační)
6. metoda soustavná (systémová)
7. metoda srovnávací (komparativní)
8. metoda pokusná (experimentální)
9. metody přesné (exaktní) aj.
  - a. metody statistické
  - b. metody kybernetické aj.

OBECNÉ VĚDECKÉ METODY LOGICKÉ

1. axiom
(není dokazován)
2. výměr (definice)
3. odloučení
(abstrakce)
4. vyvození (indukce)
5. odvození
(dedukce)
6. rozbor (analýza)
7. složení (syntéza)
8. podobnost
(analogie)
9. potvrzení
(konfirmace)
10. ověření pravdivosti
(verifikace) aj.

ZVLÁŠTNÍ VĚDECKÉ METODY

1. přírodovědné
2. matematicko-statistické
3. lékařské
4. sociologické
5. psychologické
  - a. diagnostické, *srv. psychometrické*
  - b. terapeutické
6. právovědné, aj.

ZVLÁŠTNÍ METODY PRÁVOVĚDNÉ

- 1. Legislativně (a právně) technické metody**
  - i. metoda trojí konformity**
    - a. ústavní
    - b. mezinárodní
    - c. komunitární (eurokonformita)
  - ii. metoda vyšší abstrakce; *např. generální klausule § 44 obch. z.***
  - iii. metoda kasuistická; *např. zvláštní skutkové podstaty***
  - iv. metoda konvenčních pravidel; *např. Legislativní pravidla vlády v právní formě usnesení vlády***

2. Výkladové metody

- i. účeloslovná (teleologická) metoda
- ii. systematická metoda
- iii. logická metoda
- iv. rétorická metoda
- v. mluvnicko-jazyková a významoslovná (sémantická) metoda
- vi. pomocná metoda historická
- vii. pomocná metoda srovnávací

DEVÍZA

„PRÁVO NENÍ TEXT“

- **Právní předpis**

= pouhé textové **východisko**
(slovní znění) vědeckého zjištění:

- a. **účelu**

- b. **obsahu** (příkazu, zákazu, dovolení)

nehmotné právní normy,

a to výkladem právního předpisu

3. **Metody argumentační** (metody právovědného **dokazování**)

- i. metoda logická
- ii. metoda rétorická
- iii. metoda přirozené podstaty a smyslu
- iv. metoda účeloslovně hodnotová
- v. metoda jednoho práva (*one right answer*)
- vi. metoda jednoty ústavy
- vii. metoda právních principů
- viii. metoda poměřování (proportionality); *Test poměrnosti*
- ix. metoda trojí konformity; ⇐

FUNDAMENTALS OF LEGAL ARGUMENTATION

A Survey of Theories on the
Justification of Judicial Decisions

Eveline T. Feteris

Kluwer Academic Publishers

EXKURS O PRÁVNÍ ARGUMENTACI

- **Dokazování pravdivosti tvrzení**
  1. empiricky, *např. experimentem*
  2. analyticky, *např. logickým odvozením*
- **Předmět**
  1. tvrzení právní
  2. tvrzení skutkové
- **Cíl**

přijetí myšlenkové teze: *např. akceptace, že někdo porušil právo jiného*
- **Nástroj**, *např. Test poměrnosti*

- **Strukturovaná právní argumentace**
v odůvodnění právního rozhodnutí

*srv. náleží ÚS z 13. 11. 07 sp. zn. IV. ÚS
301/05 ve věci ústavní stížnosti proti
rozsudkům NSS a MS v Praze o přezkum
řízení o přiznání vyrovnávacího příspěvku
ke slovenskému důchodu*

PRÁVNÍ POZNATEK

■ Povaha (druh poznatku)

= výsledek právního poznávání:

1. právovědného (vědeckého)
2. právně citového (vycítění); *srv. spravedlnost*

■ Pravdivost

- ✓ zkušenost **prožitím** dobra a spravedlnosti
- ✓ pravdivost **předpokladů**
- ✓ **správnost** právně myšlenkového **postupu**

NÁZOR

1. **Světónázor** (ucelené vědění o světě)
2. **Právní názor** **X** **dojem** (nedokázané tvrzení)
  - ✓ obsahem právovědně dokázaný, přezkoumatelný závěr o tom, co je právem **(co platí)**
  - ✓ forma *např. stanoviska pléna nebo kolegia NS nebo NSS ke sjednocování rozhodování* ☹
3. **Právně politický názor**
  - ✓ obsahem odůvodněná představa, co by mělo být **budoucím právem**

PRÁVNÍ NÁZOR

- Vědecky neplatí rčení „*dva právníci, tři názory*“
- Právní názor na právo hmotné nebo procesní
- **Znaky**
  1. správnost (argumentačně prokázaná)
s vyloučením odlišnosti: *one right answer*
  2. odůvodněnost důkazy (argumenty)
  3. srozumitelnost
  4. přezkoumatelnost
  5. zveřejnitelnost

SPRÁVNOST PRÁVNÍHO NÁZORU

= **souhlas s:**

1. logickými pravidly právního myšlení
2. hodnotovým vyvážením

= **bezespornost právního názoru**

■ **Požadavky právního myšlení**

1. věcná pravdivost
2. logická správnost
3. hodnotová vyváženost

TESTOVÁ STANDARDIZACE

- **Právo vědné testy**, *např. přiměřenosti cíle a prostředku dosažení či přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu*
  - ✓ spolehlivost
  - ✓ hodnověrnost
  - ✓ normy
  - ✓ prověření účinnosti jednotlivých částí
  - ✓ jednotná instrukce a zpracování

ZÁSADY PRÁVOVĚDNÝCH TESTOVÝCH METOD

- Např. **jurimetrická metoda dotazníková**
- konstrukce dotazníku vč. logického
kladení otázek dle jurimetrických pravidel
*srv. psychometrii a psychodiagnostické
testy*
- vyhodnocování odpovědí dle předem
daných pojmových kategorií

JURIMETRICKÉ UKAZATELE

1. Objektivita

- ✓ výsledky **nezávislé na osobě předkladatele** nebo vyhodnocovatele
- ✓ testová instrukce a podmínky **stejně** pro všechny testované případy
- ✓ **jednotné** vyhodnocování výsledků
- ✓ **omezení záměrného zkreslení závěru**, *např. snahy vidět své právní postavení v lepším světle*, používáním pojmových kategorií svědčících „pro i proti“

2. **Normalizace** (statistická významnost)
  - ✓ možnost **srovnání** individuálních výsledků s výsledky velkého vzorku shodných nebo podobných případů, *např. skrze judikaturu*

3. **Spolehlivost** (reliabilita)
  - ✓ **časová setrvalost** výsledků (stabilita), míra shody výsledku podle téhož testu po časovém odstupu (koeficient korelace)

- ✓ rovnocennost souběžných testů
- ✓ souvztažnost (korelace) výsledků různých verzí téhož testu získaných bezprostředně po sobě nebo v krátkém časovém odstupu (koeficient rovnocennosti)
- ✓ vnitřní soudržnost testu, míra stejnorodosti (homogeneity) položek či částí testu

- 4. Hodnověrnost (validita)**
- ✓ **platnost testu**; zda test poznává to, co poznat má (korelace mezi testem a vnějším hlediskem, *např. způsobením nemajetkové újmy*)
- ✓ zjišťování legislativně **pojmové hodnověrnosti**
- ✓ zjišťování legislativně **pojmové shody**

PŘÍKLAD

TEST POMĚRNOSTI
CÍLE A PROSTŘEDKU

Test poměrnosti cíle a prostředku

verze 1.1

Prohlášení shody

Test poměrnosti cíle a prostředku odpovídá právním požadavkům, které vyplývají pro řešení střetu práv, svobod nebo obecných dober zejména z:

- a) *Mezinárodního paktu o občanských a politických právech*, vyhl. pod č. 120/1976 Sb., *Opčního protokolu*, vyhl. pod č. 169/1991 Sb., a *Druhého opčního protokolu týkajícího se zrušení trestu smrti*, vyhl. pod č. 100/2004 Sb. m. s.
- b) *Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech*, vyhl. pod č. 120/1976 Sb.
- c) *Úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod, ve znění protokolů č. 3, 5 a 8*, vyhl. pod č. 209/1992 Sb., *dodatkového protokolu a protokolů č. 2, 4, 6 a 7*, vyhl. pod č. 209/1992 Sb., a *protokolu č. 9*, vyhl. pod č. 41/1996 Sb.
- d) *Listiny základních práv a svobod*, vyhlášené jako součást ústavního pořádku České republiky pod č. 2/1993 Sb.
- e) *zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku*, ve znění pozdějších předpisů.

Test poměrnosti cíle a prostředku dále zásadně odpovídá právní argumentaci, obsažené v odůvodněních následujících právních rozhodnutí, a to v:

- a) *nález Ústavního soudu v Brně ze dne 12. 10. 1994*, sp. zn. Pl. ÚS 4/94, zveř. pod č. nál. 46 Sb. nál. a usn., sv. 2, vyhl. pod č. 214/1994 Sb., *ve věci návrhu na zrušení některých ustanovení trestního řádu*
- b) *nález Ústavního soudu v Brně ze dne 9. 10. 1996*, sp. zn. Pl. ÚS 15/96, zveř. pod č. nál. 99 Sb. nál. a usn., sv. 6, vyhl. pod č. 280/1996 Sb., *ve věci návrhu na zrušení ustanovení zákona o vlastnictví bytů a ústavní stížnosti proti rozhodnutí Ministerstva obrany ve věci žádosti o soublas s prodejem bytů ozbrojených složek*
- c) *nález Ústavního soudu v Brně ze dne 17. 2. 1999*, sp. zn. Pl. ÚS 16/98, zveř. pod č. nál. 25 Sb. nál. a usn., sv. 13, vyhl. pod č. 68/1999 Sb., *ve věci návrhu na zrušení některých ustanovení zákona o stíhacích zbrojích*
- d) *nález Ústavního soudu v Brně ze dne 21. 3. 2002*, sp. zn. III. ÚS 256/01, zveř. pod č. nál. 37 Sb. nál. a usn., sv. 25, *ve věci ústavní stížnosti proti rozsudku Vrchního soudu v Praze v řízení o ochraně osobnosti*

Test poměrnosti cíle a prostředku

- e) *nález Ústavního soudu v Brně ze dne 28. 1. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 41/02, zveř. pod č. nál. 10 Sb. nál. a usn., sv. 32, vyhl. pod č. 98/2004 Sb., ve věci návrhu na zrušení ustanovení zákona o ochraně utajovaných skutečností*
- f) *nález Ústavního soudu v Brně ze dne 7. 12. 2005, sp. zn. IV. ÚS 412/04, dosud nezveř. ve Sb. nál. a usn., zveř. v Soudních rozhledech, 2006, č. 2, s. 49 – 53, ve věci ústavní stížnosti proti rozsudku Okresního soudu v Ostravě v řízení o omezení způsobilosti k právním úkonům.*

Položená právní otázka

Pomocí testu má být zodpovězena následující právní otázka:

Tato otázka mi byla položena zadavatelem, jímž je:

Předložené podklady

Při posuzování zadané právní otázky jsem vycházel z následujících podkladů:

Podklady mi byly předloženy _____

Za svá jsem vzal skutková tvrzení, obsažená ve shora uvedených podkladech, o jejichž věrohodnosti jsem neměl pochyb, a bez nichž by nebylo lze učinit závěr o právní otázce.

Hlediska

Východiskem dosažení právního závěru mi byly následující skutečnosti (hlediska):

- a) *skutkové okolnosti a jejich vzetí za své*

- b) právní posouzení.

Použité metody

K zodpovězení právní otázky jsem použil, kromě obecně uznávaných nebo právně přikázaných metod výkladu mezinárodních smluv, právních předpisů, právních úkonů nebo právních rozhodnutí, následující metody, vedoucí k dosažení právního závěru, a to:

- a) metodu uznání skutkových tvrzení
- b) metodu popisnou a rozlišovací
- c) logické metody odvození a rozboru
- d) metodu ústavní konformity
- e) metodu proporcionality
- f) metodu šetnosti
- g) metodu vnímání újmy
- h) metodu celkového hodnocení.

1. Část popisná

- 1.1 Skutkový popis zásahu do práva, svobody nebo všeobecného dobra
- 1.2 Podřazení skutkového děje (zásahu) právní kvalifikaci
- 1.3 Popis zamýšleného cíle, sledovaného zásahem
- 1.4 Právní kvalifikace zasaženého práva, svobody nebo všeobecného dobra
- 1.5 Údaje o nositeli zasaženého práva či svobody nebo o poživatelích všeobecného dobra
- 1.6 Údaje o původci zásahu

2. Část rozborová

- 2.1 Spravedlivost cíle zásahu (legitimita cíle)
- 2.2 Spravedlivost důvodu (nezbytnost) dosažení cíle zásahu (legitimita důvodu)
- 2.3 Objektivní způsobilost zásahu dosáhnout zamýšleného cíle (dosažitelnost cíle)
- 2.4 Popis event. jiných způsobů (variant prostředků), jimiž bylo nebo by bylo možno objektivně dosáhnout stejného nebo srovnatelného cíle šetrněji (popis alternativních způsobů)
- 2.5 Věcná nebo právní možnost použití event. šetrnějšího způsobu
- 2.6 Spravedlivost způsobu zásahu [šetrnost (vhodnost) použitého prostředku zásahu, zvoleného z více event. možných prostředků při vyloučení nebo omezení újmy či jiného záporného dopadu včetně popisu záporného dopadu (legitimita způsobu)]
- 2.7 Přiměřenost zásahu zamýšlenému cíli (přiměřenost v užším smyslu)

3. Část důkazní¹

- 3.1 Důkaz empirický (např. rozsah zásahu, následky aj. skutkové okolnosti případu)
- 3.2 Důkaz systémový (zhodnocení zařazení zasaženého práva, svobody nebo všeobecného dobra v právním řádu)
- 3.3 Důkaz kontextový (zvážení dalších záporných dopadů, k nimž by došlo upřednostněním jednoho práva, svobody nebo všeobecného dobra před jiným)
- 3.4 Důkaz hodnotový (zvážení podstaty, smyslu a významu střetnuvších se hodnot v obecně uznávané hierarchii hodnot)
- 3.5 Zhodnocení všech důkazů přiměřenosti zásahu k cíli, které jsou jednotlivě zhodnoceny výše, v jejich vzájemné souvislosti

¹ Důkazy přiměřenosti zásahu zamýšlenému cíli (důkazy přiměřenosti v užším smyslu); viz bod 2.7.

4. Závěr

Úřednostnění výkonu / ochrany _____

před _____

bylo/bude / nebylo/nebude

ve výše popsaném případě právně možné.

Test poměrnosti cíle a prostředku

Doložka

Prohlašuji na svou odbornou a stavovskou čest, že k výše uvedenému právnímu názoru jsem dospěl podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nezávislé na jiných osobách, pouze na základě výše uvedených podkladů, hledisek, metod a právních norem vyplývajících z citovaných pramenů.

Shora podaný závěr vyjadřuje právní názor posuzovatele, který je argumentačně podložen, jak je výše uvedeno.

Test poměrnosti cíle a prostředku, obsahující právní názor z něho vyplývající, je předložen bez rozporů.

Tento test obsahuje sedm číslovaných a v jednu listinu spojených stran bez příloh.

Posuzovatel:

V _____ dne _____

9. ČÁST

ZÁVĚREČNÁ

METODY DIDAKTIKY PRÁVA

1. metoda řešení **modelových** situací, řešení fiktivního případu (*moot*)
2. metoda **případových studií**, řešení skutečného případu (*case study*)
3. právně **klinická** metoda
4. metoda procesní **simulace** (právnícké divadlo), (*moot court*)
5. metoda odborných **stáží**
6. metoda právně **tvůrčího psaní**
7. metoda **paměťová** (doktrinárně znalostní)

POSUDEK ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Jméno studenta:

Název práce:

Druh práce: diplomová

Studijní program: právo a právní věda

Obor: právo

A. Hodnocení posuzovaných kritérií*

I. Téma a původnost práce	hodnocení
01. Vědecká přijatelnost tématu (u témat navržených vysokou školou se započítá hodnocení 1)	
02. Dodržení zadání	
03. Popis stavu právní vědy ve vztahu k tématu	
04. Rozvržení tématu	
05. Původnost	
II. Metodologie a dosažený poznatek	
06. Právně filozofické východisko	
07. Právně metodologické východisko	
08. Formulace pracovní hypotézy	
09. Prokázání, nebo vyvrácení pracovní hypotézy	
10. Návaznost na stav poznání	
11. Přiměřenost právního rozboru a popisu	
12. Metodičnost	
13. Systematičnost	
14. Argumentační úroveň	
15. Dosažený poznatek	
III. Obsah	
16. Výběr právní problematiky	
17. Strukturování obsahu	
18. Souběhy normativních řádů	
19. Použití české judikatury	
20. Použití české literatury	
21. Použití zahraničního práva	
22. Použití zahraniční literatury	
23. Použití zahraniční judikatury	
24. Právně kontextuální přístup a meziodvětvové přesahy	
25. Použití českého právního řádu včetně částí mezinárodní a komunitární	
26. Utřídění a porovnání právně filozofických východisek jiných autorů	
27. Utřídění a porovnání právních názorů jiných autorů	

28. Správnost vlastních právních názorů

IV. Forma

29. Úpravnost a bezchybnost

30. Odborný jazyk, sloh a názvosloví

31. Správnost, přehlednost a reprezentativnost citací

32. Správnost a přehlednost soupisu literatury, judikatury a předpisů

Průměr hodnocení

0,00

* - *Seřazená stupňová hodnocení: 1 (A) - 1,5 (B) - 2 (C) - 2,5 (D) - 3 (E) - 4 (F)*

B. Slovní shrnutí

Přednosti nebo nedostatky:

C. Námět k vědecké rozpravě při obhajobě

Při ústní obhajobě nechť se student vědecky vyjádří, kromě vysvětlení event. připomínek nebo námitek, na něž je upozorněn v tomto posudku, též k následujícímu **námětu**, k němuž nechť zaujme **vlastní právní názor**, vědecky odůvodněný, jímž **právně argumentačně** dosvědčí svou schopnost právního myšlení:

D. Závěrečné doporučení

Na základě shora podaného přezkoumatelného hodnocení jsem nezáporně dospěl k závěru, že posuzovaná práce splňuje obsahové a formální požadavky kladené na závěrečnou práci tohoto druhu a účelu v místě a čase, kde a kdy byla odevzdána, a to bez takových výhrad, které by ji diskvalifikovaly.

Při běžné odborné pozornosti a vedení důvěrou ve studentovo chování jsem nezjistil nic, co by vedlo k vyvrcení předpokladu původnosti odevzdané práce jakožto studentova vlastního výtvoru. Proto doporučuji posuzovanou práci k obhajobě.

Z hlediska prokázání dosažení cílů vysokoškolského studia v příslušném akreditovaném studijním programu navrhuji hodnocení práce stupněm:

Při ústní obhajobě nechť se student vyjádří zejména k volbě tématu a obzvláště metody, kterou použil k jeho zpracování, jakož i k vědeckým závěrům, k nimž svou prací dospěl včetně potvrzení, nebo vyvrácení pracovní hypotézy, kterou si ve své práci položil.

Dále nechť se student vyjádří k obsahu tohoto posudku a nechť se též právně argumentačně zabývá námětem k vědecké rozpravě, jenž je výše naznačen.

V Olomouci dne

A. Úvod

- Představení problému (hlavní myšlenky a jejího významu)
- Vymezení cíle a položení (formulace) vlastních otázek (tvrzení, teze), (*thesis statement*), které mají být zodpovězeny
- Všeobecné informace o zvoleném jevu a jeho výměr, popř. též jeho kořeny nebo vývoj
- Shrnutí dosud známých poznatků, popř. dosavadních překážek řešení

B. Jádru úvahy (rozbor)

- Vlastní logicky strukturované úvahy, vyjadřující osobní postoj, jakož i argumentace pro a proti, potvrzující, nebo vyvracející úvodní tvrzení
- Každý argument musí mít vlastní odstavec s tím, že má být větně uvozen podstatou argumentace (*topic sentence*). Další věty již mají být rozvedením argumentu. Zásadně platí jeden odstavec, jedna myšlenka. Zpravidla by měly být obsaženy alespoň tři argumenty

C. Závěr

- Shrnutí výsledků úvah, resp. dokazování (argumentace), aniž by již byly snášeny nové důkazy
- Vyvození důsledků (nalezení východiska nebo alespoň náznak cesty k němu), popř. nastínění budoucích řešení anebo přeformulování problému či jeho zasazení do nového kontextu
- Zamyšlení nad širšími důsledky zkoumaného jevu (zobecnění)

D. Použitá literatura, judikatura, předpisy nebo jiné prameny

OBEČNÉ FILOZOFICKÉ METODY

- **Metoda usebrání (meditace)**
- **Metoda sebevhledu (introspekce)**
- **Metoda rozjímání (kontemplace)**
- **Metoda vnuknutí (intuice)**
- **Tři metody vyššího (*nadrozumového*) poznání**
  1. imaginace (představivost vč. sociální)
  2. inspirace (popud)
  3. intuice (vnuknutí)

STŘET IMAGINACE S FANTAZIÍ

Střet zákonodárně politické (sociální) **představivosti** (imaginace) při tvorbě právního řádu

×

s fantazií rozumu a kombinatorikou

- ☛ nadměrná **kasuističnost** předpisu
  - ×
  - legislativně technická **metoda** vyšší abstrakce

VĚDOMÍ A SVĚDOMÍ

- **Legální příkaz soudcovsky rozhodovat a vykládat zákony podle nejlepšího vědomí a svědomí**
(nach bestem Wissen und Gewissen)

- 1. **vědomí** = rozumová znalost **skutku a práva**

- 2. **svědomí** = vnitřní mravní a právní **citlivost osobnosti (ducha)**,
odpovědnost vůči sobě i jiným,
sebehodnocení, způsobilost
sebekontroly v souladu s přirozeným
řádem, průnik transcendentna;
samopostih výčitkami svědomí

**Víra v přesnost právní vědy
by nebyla ničím bez naděje
na spravedlnost.**

Ta však není ničím bez lásky.

Z LITERATURY

Bláha, Ethika jako věda. Brno 1990.²

Bláha, Filosofie mravnosti. Brno 1922.

Bláha, Sociologie inteligence. Praha 1937.

Bláha, Příčiny nespokojenosti, Morálka povolání. Brno 1933.

Capra, Bod obratu. Praha 2002.

Capra, Tao fyziky. Praha 2003.

Capra, Tkáň života. Praha 2004.

Feyerabend, Rozprava proti metodě. Praha 2001.

Feyerabend, Tři dialogy o vědě. Praha 1999.

Feyerabend, Věda jako umění. Rychnov n. K. 2004.

Fox, Sheldrake, Fyzika andělů. Praha 2006.

Grygar, O vědě a víře. Kostelní Vydří 2001.

Grygar, Svět vědy a víry. Valašské Meziříčí 2002.

Hendl, Kvalitativní výzkum. Praha 2005.

Holländer, Ústavněprávní argumentace. Praha 2003.

*Knapp, Vědecká propedeutika pro právníky. Praha
2003.³*

Král, Existuje Bůh? Olomouc 2004.

Král, Kosmická paměť. Praha 2002.

Král, Moje cesta k pravdě. Olomouc 2005.

Král, Věda a víra. Praha 2007.

Kuhn, Struktura vědeckých revolucí. Praha 1997.

- Lovelock, Gaia, živoucí planeta. Praha 1994.*
- Mervart, Základy metodologie vědy. Praha 1977.*
- Neubauer, O Sněhurce. Praha 2004.*
- Neubauer, Smysl a svět. Praha 2001.*
- Neubauer, Škrdlant, Skrytá pravda země. Praha 2004.*
- Okruh a střed. Monotem. č.: Věda a víra, 2004/3.
- Ondok, Člověk a příroda. Kostelní Vydří 1997.*
- Sheldrake, Tao přírody. Bratislava 1994.*
- Sheldrake, Teorie morfické rezonance. Praha 2002.*
- Sheldrake, Sedm experimentů, které by mohly změnit svět. Praha 2005.*
- Sheldrake, Váš pes to ví. Praha 2003.*

Telec, O právní vědě. In: Pocta Švestkovi. Praha 2005.
Scientometrické hodnocení kvality vědecké práce, jeho
meze a nebezpečí redukcionismu. Čas. pro práv. vědu
a praxi 1997/2, Právník, 1997/8, Univerzit. noviny,
1997/5.
Školní díla. Čas. pro práv. vědu a praxi, 2005/4.
Význam zveřejňování závěrečných prací. Žurnál UP,
2006/20. Muni, 2006/5.
Zveřejňování posudků závěrečných prací. Žurnál UP,
2006/21. Muni, 2006/6.

← DALŠÍ LITERATURA 1

Hodnocení a etika vědecké práce. Diskuse.
Universitas, 2002/2.

Křepelka, Právo zdravotnického výzkumu.
Brno 2004.

Meško, Katuščák, Findra et al., Akademická
příručka. Martin 2006.

← DALŠÍ LITERATURA 2

*Bravený, Nesamozřejmost morálky ve vědě.
Univerzit. nov., 1998/3.*

*Němeček, Kdo chce opisovat, musí být
aspoň právník. Hospodář. nov. 19. 9. 07*

*Winterová, Hlavsa, Zoulík, Český civilní
proces. [rec.] Práv. rozhl. 1997/11.*

JUDIKATURA

Jakl, Sbíрка správních rozhodnutí ve věcech průmyslových práv. Praha 1998/2.²

Výběr soudních rozhodnutí ve věcech správních, příl. Správního práva, 1996/5.

TECHNICKÉ NORMY

ČSN ISO 7144 Dokumentace. Formální úprava disertací a podobných dokumentů.

ČSN ISO 690 Bibliografické citace.

ČSN ISO 690-2 Bibliografické citace. Elektronické dokumenty.

ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory nebo psaných strojem.

ČSN 88 0410 Korekturní znaménka pro sazbu – pravidla používání.

Použité snímky:

Hesemann/Tóthová, Záhadné kruhy v obilí. Praha. B. r.²

Pringleová, Kruhy v obilí. Největší záhada moderní doby.

Praha 2001.

Foto:

Toulovcovy maštale, Čechy, Česko 2004

Fryšava pod Žákovou horou, Morava, Česko 2006

Wachau, Dolní Rakousy, Rakousko 2005

Asuán, Horní Egypt, Egypt 2005

Hrad Plumlov, Morava, Česko 2005

Hrad Veveří, Morava, Česko 2004